БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ! 43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 115 (11101) | 1966 оной майн 14, суббото | Сэн 2 мүнгэн

ҮРЭЖЭЛТЭЙ ГАЗАРАА— КУКУРУЗАДА

Адууһа малай ашаг шэмэ дээшэлүүлжэ, мал ажалай продуктнуудые нилээд ехээр абаха зорилго шэнэ табан жэлэй түсэбөөр хараалагданхай. Энэ түсэбэй дүүргэлтэ нэн түрүүн тэжээл элбэгээр бэлэдхэжэ абаһанһаа дулдыдаха байһаниинь элитэ.

Малаа хямда сэнтэй тэжээлээр хүсэд хангахын тула нютагай орхэ байдалда гаргаша багатайгаар эгээл баян ургаса үгэдэг ургамалнуудые шэлэжэ, ехээр ургуулдаг болохо гэжэ КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүд дотор заагданхай. Манай республикын олонхи аймагуудта кукуруза һайнаар ургана. Хяагтын, Зэдын, Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй, Сэлэнгын, Түнхэнэй болон бусад олохон аймагуудай дүршэл ехэтэй кукурузашад жэл бүри гектарай 200—300 центнер ургаса туйлана. Энэнь гектар бүриһөө 2—3 мянган тэжээлэй единицэ абаһан жэшээтэй.

Үнгэрһэн ган гасуур жэлдэшье олохон кукурузашад шалгаржа гараа. Хяагтын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой механизатор Цыренжап Очирович Цыдыптаров 175 гектарай га бүриһөө нёдондо 224 центнер кукурузын ногоо хуряажа абаһан. Ямар аргаар энэ кукурузашан жэл бүри тогтууритай баян ургаса абанаб? Эгээл түрүүн кукурузаяа үрэжэл һайнтай, наруули, уһалагдадаг, жэл бүри наг шэбхээр үтэгжүүлэгдэдэг газарта ургуулна. Үбэлдөө, хабартаа поли дээрээ шэбхэ гаргадаг. Тарилгын урда тээ газараа һайса уһалдаг, гүнзэгыгөөр хахалдаг заншалтай. Майн һүүлээр, июниин эхээр үрэһөө тарижа, буртаг үбһэнтэй тэмсэжэ захалдаг. Ургамалай газар дээрэ бултайхаһаа урид, бултайжа байха үедэнь хэдэн удаа борнойлдог гуримтай. Тиигээд зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэжэ, минеральна үтэгжүүлгэ оруулдаг, хэрэгтэй болоо һаань уһалдаг. Агротехническэ эдэ гуримаа нарин нягтаар сахидаг.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Зэдын аймагай кукурузашад баян ургаса абажа, магтаал хайрада хүртэнэ. Ториин совхозой механизаторнууд Сондуй Бадмаев, Пахардзян Юсупов, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой— Иннокентий Поддельский, Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой— Данзан Цыденжапов, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой —Ермолай Вершинин болон бусад кукуруза ургуулха хүдэлмэрине бухыдэнь оньһожоруулжа, звеногой хүн бүхэндэ абахада 2400—3400 тонно тэжээл бэлэдхэһэн болоно. Жэшээнь, Данзан Цыденжапов гансараа ажаллажа, колхозойнгоо малда 34 мянган центнер силос бэлэдхэжэ үгоо бшуу. Зэдын кукурузашад газараа бүлүүр станцяар, ханаабаар уһалдаг дүршэлтэй.

Шэмэрүүн хүйтэн уларилтай Түнхэнэйшье аймагта арбаад кукурузашад нёдондо гектарай 200 гаран центнер ургаса туйлаа. Саяанай совхозой суута механизатор Павел Жанчипович Аюшеев үнгэрэгшэ жэлдэ 140 гектарай га бүриһөө 365 центнер ургаса абаһан. Тэрэнэй участогһаа бэлэдхэгдэһэн кукурузын центнер ногооной өөрынь үнэ сэн 13 мүнгэтэ болоһон байха юм.

Кукуруза ургададаггүй гэлсэдэг Кабанскыншье аймагта нёдондо Василий Григорьевич Перевозников 110 гектарай га бүриһөө 243 центнер ургаса абаһан. Улаан-Үдын аймагай «Улаан Оронго» колхозой механизатор Георгий Пантелеевич Собенников үнгэрэгшэ жэлдэ гектарай 240 центнер кукуруза ургуулаа.

Имэ жэшээнүүд аймаг бүхэндэ олдохо. Энэ юу гэршэлнэб гэхэдэ, ажалша бэрхэ, эдэбхи үүсхэлтэй механизаторнуудые кукуруза ургуулха агротехникэтэй танилсуулжа, участок дээрэ һаадгүйгөөр ажаллаха арга олгогдоһон лэ ажахынуудта имэ амжалта туйлагдана бшуу.

Тиигэбэшье һүүлэй жэлнүүдтэ зарим ажахынуудай, аймагуудай, партийна, советскэ, хүдөө ажахын зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд энэ үнэтэ ургамалда анхарал бага табидаг болоһон байна. Кукурузашадай дунда социалис мүрысөө үүсхэхэ, һайнаар ажаллаһан хүнүүдые урмашуулха хэмжээнүүд хэрэглэгдэхэеэ болиһониинь гэмшэлтэй. Олон газарта кукурузын поли дээрэ наг шэбхэ ехээр гаргагдахаяа болёо, газарынь хүсэдөөр уһалагданагүй, минеральна үтэгжүүлгээр дүүрэн хангагданагүй. Эдэ бүхы ушар шалтагаан дээрэһээ зарим кукурузашад, дурлаһан ажалаа орхижо, ондоо ажалда орожо захалһан. Энэ тон буруу ябадал. Кукурузын силосгүйгөөр адууһа малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ аргагүй гэжэ жиирэй малшан бүхэн ойлгоно.

КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхэ, 1966—1970 онуудта мал ажалаа хүгжөөхэ түсэбөө дүүргэхын тула кукуруза һайнаар ургуулха тон шухала.

Түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ кукурузын баян ургаса абахын түлөө социалис мүрысөө республика дотороо үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэжэ Хяагтын аймагай кукурузашадай үүсхэл гаргаһаниинь угаа һайшаалтай. Хяагтынхидай хандалга бэшэг «Правда Бурятии», «Буряад үнэн» газетэнүүдтэ толилогдоһон, КПСС-эй обком, республикын Министрнүүдэй Совет энэ бэшэгые һайшаан дэмжэһэн байна.

Кукуруза тарилгын эхилтэр үсөөхэн үдэр үлэбэ. Эдэ үдэрнүүдтэ ажахы бүхэн кукурузын газар үтэгжүүлхэ, уһалха талаар эрид хэмжээ абаха, энэ хүдэлмэреэ саг соонь хэхэдэнь кукурузашадта бодото туһаламжа хүргэхэ болоно. Колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, тэндэхи партийна организацинууд хяагтынхидай уряал бэшэгые звено бүхэндэ зүбшэн хэлсэжэ, кукурузашадай дунда социалис мүрысөө шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэрүүлхэ, баян ургаса абагшадые али болохоор урмашуулха гурим уридшалан хараалха ушартай. Түрүү кукурузашадай дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо гээшэ агрономуудай нангин хэрэг.

Силосэй энэ үнэтэ ургамалай гектар бүриһөө 200—270 центнер ургаса абаха гээшэ мүнөөдэрэй дайшалхы зорилго. Тиимэһээ ажахынуудта кукуруза таригдаха поли бүхэндэ технологическа карта тодорхойлжо, тарилга хэхэ, ургасын хойноһоо харууһалха бүхы хүдэлмэриие саг соонь үнгэргэхэ эрилтэ табигдана. Энээндэ колхоз, совхозуудай агрономууд, кукурузашадай звенонууд сэхэ харюусалгатай.

Буряад ороной бүхы кукурузашад! 1966 ондо «полиин хатан» гэжэ алдаршаһан энэ ургамалай баян ургаса абажа, ниитынгээ адууһа малые шэмэтэ һайн тэжээлээр хангахын тула бүхы хүсэеэ, мэргэжэл шадабаряа элсүүлээл.

САЯАНҺАА ВИТИМ ХҮРЭТЭР

ЗУҺАЛАНДАА ГАРАЖА ЭХИЛБЭ

Манай Ахада дулаанай амисхал һаял ерэжэ байна. Үндэр уула хабсагайн зузаан саһан доогуур намхайжа, хүрьһэтэ дайдын бэрхэр дээрэ мэнэ мэнэ һолжорон унахаар бэлэн. Үбэр майлын агаар һүрэг олон малай гаргаха бэлшэхэдэ хэды зохид болоо байнаб даа.

Эдэ үдэрнүүдтэ Жаханаагай доор байрладаг малшадта хүрэгдэбэ. Түмэр Габановай даадаг 225 толгой һарлаг хашарагууд үндэр уулын табсан дээгүүр дуран соогоо бэлшэнэ. Үбэлые ямаршьегүй дабажа гараһан хашарагууд тарган зандаа.

«Коммунизм» колхоз малаа зунайнгаа бэлшээридэ бүри апрелиин 15-һаа гаргажа эхилээ һэн. Бэшэ ажахынуудта орходоо тус колхоз шухала шухала ажалаа хамагһаа түрүүн эхилдэг заншалтай. Мал адуулагшад Халзан Мункоев, Федор Осохеев, Түмэр Габанов, Сырен-Доржи Цыбденов, Михаил Актинов гэгшэдэй даажа байһан гүүртэнүүд эрэ эмээрээ илгагдаад, холынгоо бэлшээри тээшэ зоринхой.

Зураг дээрэ: Мал адуулагша Т. Габанов холын бэлшээридэ һүрэгөө туужа ябана.

Д. ДУГАРОВАЙ фототекст.

УҺАЛБАЛ УРГАСА АБАХАШ, ҮГЫ БОЛ ҺУЛА ҺАЛАХАШ

УРДЫНХИҺАА ЭРШЭТЭЙГЭЭР...

Урда жэлнүүдтэ XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозойхид тарилгаяа майн урда тээ захалдаг һэн. Энэ жэл хүйтэншэг байжа, тарилгадаа нэгэ бага оройтоо. Тиибэшье механизаторнууд урма зоригоо хухараагүй, омог дорюунууд. Урда урдынхиһаа бүри ехэ эршэ хүсэтэйгөөр ажаллажа ороо һэн.

КПСС-эй XXIII съездын делегат Василий Павлович Каленых гэгшын хүтэлбэрилдэг бригада 1600 га газараа һайсахан элдүүрижэ үтэгжүүлээд, тарилгадаа ороо һэн. Тэдэнэр түрүүшын 6 үдэрэй туршада 320 га шэниисэ, 360 га горох-обёосой холисо тарижа, колхоз соогоо түрүү зэргэдэ ябана.

Михаил Шишмарев, Николай Кожевников гэгшэд «Д-75» трактортаа хоёр-хоёр сеялкэ шагтагалаад, халаан соогоо 25 га тарихын оронд 33—35 га хүргэнэ. Трактористнар Е. Вершинин, А. Тютрин, А. Якимов гэгшэд үдэрэйнгөө даабариие 120—130 процент дүүргэнэ.

С. ПАВЛОВ.

Зэдэ.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ГАЗАР УҺАЛАЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ

1966 оной майн 10-най мэдээн

Уһалуурин управленинүүд	Бүхыдөө уһалагдаһан газар (гектараар): тарялан, түсэб	тарялан, дүүргэлтэ	сабшалан, түсэб	сабшалан, дүүргэлтэ
Баргажанай	7800	584	7570	852
Бэшүүрэй	6870	3480	8850	5366
Зэдын	2370	980	5450	2605
Загарайн	6000	1595	11500	4845
Мухар-Шэбэрэй	1200	290	13850	9468
Оронгын	1750	—	7380	1330
Сэлэнгын	1500	67	11300	2106
Хяагтын	3410	1727	5530	2475
Яруунын	500	100	5000	1300
Прибайкалиин	400	—	1170	—
Хоринн	2700	598	26300	13213
Советскэ ЭМУ	1709	380	4960	280

РЕПОРТАЖ

АММИАГТАЙ УҺАН АШАГ ЕХЭТЭЙ

...СУУЛГЫН үргэн тала. Талаан бүрүүлхэдаа тэрэ үдэр һалхитай байжа, полиин дундуур зурыһан харгыгаар табилуулхада юушье харагдахаар бэшэ. Паар дээрэхи элһэ шорой агаар өөдэ дэгдэн эшхэрнэ, машинын шэл наншана. Һалхитай энэ үдэр паар соогуур ябахада имэл ха юм. Тэрэ саанаа элһэлиг. Тииһээршье һалхин намдаба.

Үргэлжэдөө нөмжыһэн Хоолойн сабшалан хүрэжэ ерэбэбди. Сэхыень хэлэхэдэ, хараад урмашахаар байгаа һэн. Сабшалан дээгүүр нэлэнхы тараагдаһан наг шэбхэ. Трактористнар Иван Ласточкин, Григорий Петров гэгшэд тракторайнгаа хойноһоо каток шагтагаланхай, ханаабай урда захаар «түмэр хүлэгөйнгөө» дуу буляалдуулан табилуулна. Үндэр задарюун бэеэтэй, душэ холо гарамгай наһанай хүн сабшалан соогуур ябажа, хүдэлмэриин шанар шалгана. Энэмнай совхозой мелиоратор Калистрат Федорович Михалев гэгшэ. Үнинэй мелиоратор. Энэ хүдэлмэридэ наһанайнгаа тэн хахадые зорюулһан гэе. Танилсаабди. Хөөрэлдөөбди. Совхоз хамта 3400 га сабшалангтай газартай. Тэрэнэйнь 2600 гектарынь уһалагдадаг.

— Совхозой табан отделенидэ сабшалан һайжаруулха хүдэлмэри ябуулагдажал байна. Тарилга захалаа гээд лэ энэ хүдэлмэреэ багаханшье һулалханагүйбди. Хамта 23 хүнтэй 6 звено совхоздомнай ажаллана. Сабшалан һайжаруулха һарын соносхогдоһонһоо хойшо 1350 гектар газар уһалагдаад, 4500 тонно аргал шэбхэ сабшалан дээрэ гаргагдажа тараагдаад байна,—гээд Калистрат Федорович хөөрэнэ.

Нээрээшье сабшалан соогуур иишэ тиишээ хүндэлдэһэн тракторай дуун эртэ үглөөнһөө үдэшэ орой болотор замханагүй.

— Калистрат Федорович, тээ тэрэ сабшалангай төгэндэ томо сагаан цистернэ соотнай бензин гү, али керосин гү?

—Алинииньшье бэшэ. Аммиагтай уһан. Бидэ мүнөө эндэхи сабшалангаа аммиагтай уһаар үтэгжүүлжэ байнабди. Хамта 500 гектар газар майн 20 болотор аммиагтай уһаар үтэгжүүлхэбди. Эндэһээ бирагтай ургаса абтадаггүй юм һэн даа. Ехэдээл һаа, гектарай 5 центнер. Харин мүнөө энэ сабшалангһаа дунда зэргээр адагынь гектарай 15—16 центнер ургаса хуряахаар хараалнабди.

Үрэжэл багатай газарые аммиагтай уһаар үтэгжүүлжэ, баян ургаса лаб абаха гэжэ һанахаар. Юуб гэхэдэ, аммиагтай уһанда 18—20 процент азот байдаг ха юм. Энэ бодос хадаа ямархантье хүрьһые һайн үрэжэлтэй болгодог юм гэжэ олон жэлэй дүй дүршэл харуулһан. Теэд манай Буряад орондо энэ һаянайл хэрэглэгдэжэ байна. Мухар-Шэбэртэ бүришье һаа түрүүшынхеэ.

Сэлэнгын совхоз аммиагтай уһаар үтэгжүүлһэн газарһаа гурба-дурбэ дахин ехэ үбһэ абаа һэн.

Энэ оной март һарада Калистрат Федорович Сэлэнгын совхоз ошожо, тэндэхи дүй дүршэлтэйнь танилсажа ерээд, мүнөө сабшалан дээрэ үргэнөөр хэрэглэжэ байхыень харанабди.

Василий Петров, Анатолий Максимов, Иван Яковлев гэгшэд тракторайнгаа урдахи хоёр ута түмэр билон соо аммиагтай уһа дүүрэн хэнхэй, сабшалангтай баруун захаһаа эхилээд хойно хойноһоо һубарилдан, тараагдаһан шэбхэ дээгүүр мүр гарган табилуулна. Хоорондоо гушан сантиметр зайтай дискнүүдээ зурлаа татаад ябахадань, тушаа тушаань тусхай сорогоор аммиагтай уһан адхарна.

Үдэртөө 7 гектар элдүүрилхэ нормоёо жэншэдгүй дүүргэдэг эдэ трактористнарые мелиоратор үнэн зүрхэнһөө магтана.

— Энэ аммиагтай уһаар сабшалангаа үрэжүүлхэ гээшэ хэрлье олзотой юм ааб даа, аяар 80 мөнгөөр зөөгдэдэг юм байна,— гээд трактористнарай нэгэнийнь тамхилха хоорондоо нүгөөдэһөө һураадхина.

— Бишье яажа мэдэхэбиб даа. Хэдэг ажалаа хээд лэ ябадаг шиниил «үрөөһэн бөөрэ» ха юмбиб. Тэе тэрээхэн мелиоратор һаал һураажархи,—гээд нүгөөдэнь Калистрат Федорович тээшэ заана.

— Юу хөөрэнэ гээшэбши. Эндэһээшни яһалахан ургаса абаха байхабди. Би арга боломжынгоо эгээл доодо захынь абаад, бодожо үзөөби. Мүнөө нэгэ гектар газарта бүхы юумыень тоолоод үзэхэдэмни 8 түхэриг гэхэ гү, али центнер үбһэндэ 60 мүнгэн гаргашалагдаха болоно.

Тиихэдэ хэрбээ гектар бүриһөө 15 центнер үбһэ хуряажа абабал, гектарай 12 түхэрит олзо доход абтаха болоно. Бүхы гаргашаяа тоолоод хаябал, гансахан гектар газарһаа 4 түхэриг сэбэр олзо орохо ушартай болоно. Манда гектар бүриһөө 15 центнерһээ үшөө дээшэшье үбһэ ургуулха дүүрэн арга боломжо бии ха юм. Шадабал ургасашье абахабди, олзотойшье байхабди,—гээд Калистрат Федорович мэдүүлнэ.

Юрэдөө бололтойл юм байна, болоо болоо гэлдэһээр трактористнаршье «түмэр хүлэгтөө» мордоно. Механизатор, луговодуудай нигэжэ урагшаа һанаатайгаар хүдэлжэ байхыень харахада энэ жэлдэ бараг һайн ургаса абаха бэзэ гэжэ найдахаар байгаа һэн.

Уһалагдадаг газарай гектар бүриһөө адагынь 13, аммиагтай уһаар үтэгжүүлһэн газарһаа 15—16 центнерһээ доошо бэшэ ургаса абахал байхабди,—гээд совхозой директор Лыгден Цыренович Цыренов хөөрэнэ.

Энэ совхоздо шэнэ табан жэлэй түрүүшын хабар нэгэл ондоохоноор амисхална гэжэ мэдэхээр.

Суулгаһаа гарахадамнай һүниин харанхы болоко байгаа һэн. Поли, сабшалан дээрэһээ тракторай дуун харанхы һүниие аяар холо хүрэрэтэр сууряатуулан байба.

Р. ЦЫДЫПОВ, манай корр.

УҺАН ЗАМ НЭЭГДЭБЭ

Республикымнай гол мүрэнүүд мүльһэн хушалтаһаа һалаба. Аажам урасхалта Үдэ, Сэлэнгэ, Сүхэ болон бусад голнуудай уһан нэмэжэл байһаар.

Шэнэ табан жэлэй туршада уһан замшадай урда ехэ зорилго табигдаа. Уһан замаар ехэ ашаан шэрэгдэхэ, шэнэ зам нээгдэхээр харсалагдана. Улаан-Үдын пристаниин хүдэлмэрилэгшэд тамаралгын сезондо үнинһөө бэлдэжэ, зунай сагай энэ харюусалгатай ажалые һайнаар угтаба.

«Заря», «Сергей Тюленин», «Мир» теплоходуудай команданууд тамаралгада гарахаар бэлэн байһанаа эгээл түрүүлэн элидхэв.

Михаил Степанович Антонов, Роман Николаевич Минин гэгшэдэй даадаг «Заря», «Сергей Тюленин» теплоходуудай команданууд Хяагтын, Бэшүүрэй аймагуудай колхоз, совхозуудта түлишэ, тоһодолгын материал, ондоо ашаануудые графигһаань үридшалан хүргэхэ уялга абаба.

Майн 5-да уһан замаар ашаа шэрэлгэ эхилһэн «Мир» теплоходой команда (капитаниинь Е. А. Мокров) Пашино тосхон түрүүшын ашаа хүргээд, Улаан-Үдын пристань бусажа ерэбэ. Л. А. Непомнящих гэгшын даадаг «Сергей Тюленин» теплоход горючитай баржа шэрэжэ, Харлан хүрэхөөр мордобо.

Д. ГАЛДАНОВ.

Улаан-Үдын ЛВРЗ. Ордето заводой хүдэлмэришэд, алба хаагшад СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтые ажалай шэнэ амжалтануудаар угтахаяа оролдоно. Энэ заводой зэр зэмсэгэй цехэй токарь, коммунис ажалай ударник Сергей Цыренович Амбуев заводтоо урдань бүтээдэггүй нарин хэмжүүртэй деталь хэдэг болонхой. Нүхэр Амбуев ажалдаа шалгарһаар һаянай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: С. Ц. Амбуев.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

ШАЛГАРАГШАД ШАГНАГДАБА

Республикын Министрнүүдэй Соведэй мэдэлэй предприятинүүдай хоорондохи социалис мүрысөөнэй түрүүшын кварталай дүн согсологдоо. Министрнүүдэй Совет болон профсоюзуудай Областной Соведэй президиум мүрысөөнэй дүн хаража үзөөд, түрүүлжэ гараһан предприятинүүдтэ Улаан туг, мүнгэн шангуудые барюулха болобо.

Улаан-Үдын оёдолой фабрикын коллектив (директорынь нүхэр М. А. Бужигеев, парторганизациин секретарь В. М. Цыренова, фабкомой түрүүлэгшэ Л. И. Бурдина) һайн үрэ дүн туйлажа, түрүү һуури эзэлээ. Мүрысөөндэ түрүүлһэн энэ коллективтэ республикын Министрнүүдэй Соведэй болон профсоюзуудай областной Соведэй дамжуулгын Улаан туг 1-дэхи мүнгэн шантайгаар барюулагдаба.

Ажалшадай захилаар хубсаһа оёдог Улаан-Үдын фабрика хоёрдохи һуури эзэлжэ, мүнгэн шанда хүртэбэ.

Улаан-Үдэ городой коммунальна ажахын харгы барилгын управлениин коллектив, мүн харгы ашаглалгын участогай коллектив мүрысөөндэ һайн үрэ дүн туйлажа, 3-дахи мүнгэн шанда хүртэһэн байна.

Улаан-Үдын трикотажна фабрикын, Хяагтын ээрэлгын-трикотажна фабрикын хүдэлмэрилэгшэд абаһан социалис уялгаяа муу бэшээр дүүргэнэ. Энэ коллективүүдэй һайн ажал тэмдэглэгдээ.

ХАЙРАДА ХҮРТЭБЭ

Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой түб—Инзагатын клуб соо колхознигууд олоороо сугларба. Мал ажал хүгжөөлгэдэ, мяха, һү, үндэгэ, нооһо болон бусад продукци үйлэдбэрилгэдэ, тэрэниие гүрэндэ тушааха хэрэгтэ ехэ амжалта туйлаһанай түлөө правительствын дээдэ хайрада хүртэгшэдтэ орден болон медальнуудые барюулга болоо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ нүхэр А. У. Хахалов шагнагдагшадта орденууд, медальнуудые барюулха зуураа, тэдэнэрые халуунаар амаршалжа, ажалдань ехэ амжалта хүсэбэ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат, Социалис Ажалай Герой Г-Ц. Г. Цыремпиловада Алтан Одон, Ленинэй орден барюулагдаа. Тиихэдэ колхозой эрхим хонишод Н. Гомбоев, Р. Жамбалов, Ц. Аюшеев, Ц-Ж. Эрдынеева, һаалишан Мария Гырылова, колхозой түрүүлэгшэ Б. Л. Мурхонов гэгшэдтэ орден болон медаль барюулагдаба. Аймагай үйлэдбэрнин управлениин начальник нүхэр И. Ф. Воробьев, КПСС-эй Зэдын райкомой секретарь нүхэр А. А. Бадиев, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр С. Б. Жаргалов гэгшэд шанда хүртэһэн эдэ түрүүшүүлые амаршалбад.

Д. ДОРЖИЕВ.

ГОЁХОН ДУУНАЙ АЯЛГА

Наадананай эхилхын урда тээ Нарһатын совхозой хоёрдохи фермын клуб соо хүнүүд үбгэн залуугүй дүүрэн. «Багшанар ерээ» гэһэн баяртай хөөрэлдөөн дуулдана.

Нарһатын дунда һургуулиин багшанарай коллектив Ф. Ф. Виноградовай хүтэлбэри доро «Сэлэнгэ», «Балалайка» гэһэн дуунуудые хамтаараа дуулаа. Эдэ дуунууд альга ташалгаар угтагдахаараал угтагдаа.

Дуушад Княжева, Дугарова, Щепелина гэгшэд гоёхон дуу зэдэлүүлээ. Хатар наадалга, уран уншалта шэнэй шэмэг, нюдэнэй хужар болоо. Гүндынхид шефүүдээ ерэжэл байгыт гэжэ ехээр уриба. Совхозой нэгэдэхи фермынхидшье багшанарай харуулһан концертые ехэ һонирхоо.

— Манай коллектив Яруунын багшанарай коллективүүдэй уран һайханай харалгада хабаадалсахадаа нэгэдэхи һуури эзэлээ һэн,—гэжэ һургуулиин директор нүхэр Цыдыпов хөөрэнэ.

В. БАЙБОРОДИН.

МОСКВАҺАА мэдээсэл

Центральна һунгуулиин комиссида

Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха талаар союзна республикануудай һунгуулиин комиссинуудай түрүүлэгшэнэрэй зүблөөн СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха Центральна һунгуулиин комиссида майн 12-то болоһон байна. Центральна һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр В. В. Гришин зүблөөе үнгэргөө.

СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха бэлэдхэлэй союзна республиканууд ямараар хэгдэжэ байһан тухай асуудалнуудые, һунгуулиин кампаниин түгэсхэлэй үедэ абтаха шухала хэмжээ ябуулгануудые зүблөөн хаража үзэһэн байна.

СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлгэ мүнөө үедэ хаа хаанагүй дүүргэгдээ. Окружной һунгуулиин комиссинууд кандидадуудые бүридхэлдэ абаад, бүридхэлдэ абалгын протоколнуудые Центральна һунгуулиин комиссида хүргэжэ байнхай. Тэрэшэлэн һунгагшадай списогүүд зохёогдожо, бүгэдэ ниитын үзэмжэдэ табихын тулада нютагай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдтэ дамжуулан үгтөө.

Һунгуулиин комиссинуудай хүдэлмэри, мүн һунгалтада бэлэдхэлэй ямараар хэгдэжэ байһан тухай Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха талаар РСФСР-эй һунгуулиин комиссиин түрүүлэгшын орлогшо М. П. Журавлева, Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха талаар Украинын ССР-эй һунгуулиин комиссиин гэшүүн Ф. Д. Овчаренко, Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха талаар Узбегэй СССР-эй болон Азербайджанай ССР-эй һунгуулиин комиссинуудай түрүүлэгшэнэр М. А. Заидов болон Т. М. Багиров зүблөөн дээрэ мэдээсэлнүүдые хээ.

СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтада бэлэдхэхэ талаар республикануудта ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ гэжэ мэдээсэлнүүд харуулжа үгөө. Тиихэтэй хамта комиссинуудай хүдэлмэридэ бии байһан дутуунуудта анхарал хандуулагдаһан байна. Хэдэ хэдэн республика, хизаар болон областьнуудта зарим участково комиссинууд хүдэлмэрилжэ эхилээгүй байһаар. Зарим комиссинуудта гэр байрануудшье үгтөөгүй, һунгалтын үдэр дуугаа үгэхэ газарнууд зарим нютагуудта тодорхойлон олдоогүй байха юм. Һунгуулиин комиссинуудта, илангаяа участково комиссинуудта хаһа саг соонь зүб заабари үгэхэ шухала байһые зүблөөн дээрэ үгэ хэлэгшэд онсолон тэмдэглээ, һунгалтын үдэртэ бүхы һунгуулиин участогуудай бэлэн болоһые шалгаха, тэдэниие һунгуулиин документнүүдэй бланкануудаар, хэлхээ холбоогоор хангаха шухала байһые заагаа.

Зунай үедэ һунгуулиин кампаниие үнгэргэлтын онсо өөрэ шэнжэтэй байһан дээрэһээ курортнуудта, амаралтын газарнуудта ошоһон, командировкодо гараһан һунгагшадай һунгалтада хабаадаха арга олгохын тулада һунгагшадай списогүүдые наринаар шалгаха шухала байһанда зүблөөндэ хабаадагшад анхарал хандуулаа.

СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха талаар һунгуулиин кампаниин түгэсхэлэй шатые наринаар, эмхитэй гуримтайгаар үнгэргэхын тулада республиканска, окружной болон участково һунгуулиин комиссинуудай гэшүүд, һунгалтада бэлэдхэхэ, тэрэниие үнгэргэхэ хүдэлмэридэ хабаадуулагдаһан олонниитэ шухала хэмжээнүүдые абаха ёһотой гэжэ зүблөөн тэмдэглээ.

(ТАСС).

Советскэ правительственна делегаци Асуан ерэбэ

АСУАН, майн 12. (ТАСС-ай тухай корр.). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин советскэ правительственна делегациин гэшүүд, президент Гамаль Абдель Насертай хамта үсэгэлдэр үдэшэ эндэ ерээд, Советскэ Союзай экономическа болон техническэ туһаламжатайгаар бодхогдожо байһан Асуанай үндэр хаалтын барилгые харахаяа ошоо.

Асуанһаа хаалта хүрэтэрхи бүхы 20 километрэй замда советскэ правительственна делегациие, президент Насер болон тэдэнтэй сут ябалсаһан хүнүүдые Асуанай хэдэн олон мянган барилгашад халуунаар амаршалаа. Хаа хаанагүй тугууд, транспарантнууд, үлхээтэй сэсэгүүд харагдана. Барилгын талмай мүн лэ һайндэрэйхеэр гоёон шэмэглэгдэнхэй. Мачтануудта, бодхогдожо байһан хаалтын болон Асуанай гидроэлектростанциин үргэлгын кранууд болон бусад конструкцинууд дээрэ СССР-эй, мүн ОАР-ай гүрэнэй тугууд намилзана, уряа лозунгнууд, транспарантнууд харагдана.

Хаалтын хоёрдохи ээлжээе бодхохо, Асуанай гидроузелай элдэб барилгануудые бодхохо хүдэлмэритэй А. Н. Косыгин, президент Г. А. Насер, советскэ делегациин гэшүүд танилсаа. Египедэй хүдэлмэришэд болон инженернүүдтэй, тэрэшэлэн барилга дээрэ хүдэлжэ байһан совет мэргэжэлтэдтэй тэдэнэр хөөрэлдөө, хаалтые, Асуанай ГЭС-ые бариха хүдэлмэриин ямараар хэгдэжэ байһанда, тэдэниие түгэсхэхэ болзорнууд тухай һонирхоо.

Совет арадай түлөөлэгшэдые хаа хаанагүй хани халуунаар угтана. Энэ хадаа Советскэ Союзай болон Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын арадуудай үнэн зүрхэнэй нягта хани барисаатай байһыень харуулна.

КПСС-эй XXIII СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ ХҮСЭНДЭНЬ ХҮРГЭЕ!

Эхин организаци — партиин үндэһэ һуури

ДАЙШАЛХЫ ШАДАБАРЯ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

ҺАЯХАН манай партийна организацида нээмэл суглаан боложо. коммунистнуудһаа партийнабэшэ нүхэдтэйгөө хамта КПСС-эй XXIII съездын дүнгүүдые, тэрэнэй шиидхэбэринүүдһээ үндэһэлэн, өөһэдынгөө үмэнэхи зорилгонуудые зүбшэн хэлсэбэ.

Урданьшье партийна суглаанууд болодог, ажахыда гү, али партийна организациин хүдэлмэридэ хабаатай асуудалнууд хэлсэгдэдэг байгаа.

Теэд һүүлшымнай суглаан онсо илгаатай гэхэ гү, али нэгэ ондоохоноор, элэбхи дэбжэлтэтэйгөөр үнгэрһэн байна. Үгэ хэлэһэн хүн бүхэн партиин съездын шиидхэбэринүүдые үнэн зүрхэнһөө һайшааха зуураа, тэдэнэй дүүргэлтые бэелүүлхын тула коммунист бүхэнэй, партийна организаци бүхэнэй үүргэ харюусалгын дээшэлжэ байһаниие онсолон тэмдэглэһэн байха юм. Гадна бүхы бригадынгаа, эхин партийна организацинтаа хүдэлмэриие хёрхоор шэнжэлжэ үзэһэн, шэнэ табан жэлэй туршада, нэн түрүүндэ тэрэнэй түрүүшын жэлдэ шиидхэхэ зорилгонуудаа тодорхойлжо, тэдэниие бодото дээрэнь бэелүүлхэ тушаа һанамжа дурадхалаа оруулһан байна.

Би энэ тус суглаанай ямар бэлэдхэлтэйгээр, али зэргээр үнгэрһэн тухай тэлгэрэнгыгээр хөөрэхэеэ хүсэнэгүйб. КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүд хүн бүхэнэй, коммунист бүхэнэй сэдьхэл зүрхэндэ шэнэ болод түрүүлнэ, шэн габьяата ажалда зоригжуулна бшуу. Партиин съездын хүдэлмэри, делегадуудайнь нэгэн һанал бодолтой, батаар нэгэдэнги байжа, бүхы асуудалнуудаа ленинскэ ёһо гуримуудые баримталжа шиидхэһэниинь партийна организацинуудта ажал хүдэлмэреэ эмхидхэхэдэнь бодото жэшээ боложо үгэнэ.

«Партиие саашадань бэхижүүлхэ зорилго хадаа тэрэнэй үндэһэ һуури болохо партийна эхин организацинуудай дайшалхы шадабариие дээшэлүүлхэ эрилтэ шангаар табина», —гэжэ КПСС-эй Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл соо хэлэгдэнэ. Энэ тон зүб эрилтэ, мүнөө сагай эрхэ байдалһаа. коммунизм байгуулжа байһан үе сагай эрхэ байдалһаа уламжалан гарана гээшэ гэжэ манай бригадын коммунистнууд партийна суглаан дээрэ онсолон тэмдэглэһэн.

Партийна эхин организацинуудай дайшалхы шадабариие дээшэлүүлхэ... Энэ зорилго КПСС-эй XXIII съезд дээрэ түрүүшынхиеэ табигдаа бэшэ. Урданьшье энээн тухай яһала үгэ гарадаг, хөөрэлдөөн болодог бэлэй. Харин бодото һайн үрэ гарадаггүй.

Шалтагаануудыень ойлгожо ядахашье юумэн үгы. Нэгэ жэшээ дурдая. Урдань бидэнэр хайшан гэжэ ажахыгаа эрхилдэг байгааб бди? Жэл бүридэ дээдын органуудһаа үйлэдбэриин түсөб манда хүргэгдэдэг байгаа. Тэрээндэнь нютагай эрхэ байдал, ажахын арга боломжонууд хараада абтадаггүй һэн. Бригада болон отделениин партийна эхин организацинуудтай энэ түсэб даабари тухай хэншье зүбшэдэггүй, үйлэдбэри дээрэ сэхэ ажалладаг коммунистнартай энээн тухай хөөрэлдэдэггүй, һанамжа дурадхалыень мэдэхэ гэжэ оролдодоггүй бэлэй. Үнгэржэ ерэхэдээ, хаана ямар агротехникэ хэрэглэхэб, малай хойноһоо хайшан гэжэ харууһалхаб гэхэ мэтын олон захяа заабари дээрэһээ буужа ерэдэг байһан. Мүнөө һанахада энеэдэтэй, тиихэдэ гашуудалтай, гомдохоор байдаг һэн.

Тиимэ эрхэ байдалда хэн коммунист, ямар партийна эхин организаци өөрынгөө элэбхи үүсхэл гаргаха, дайшалхы шадабаряа дээшэлүүлхэ бодото аргатай байгааб? Тон үсөөн.

Имаггал КПСС-эй ЦК-гай мартын, сентябриин Пленумуудай һүүлээр ажахыгаа зүбөөр эрхилхэ үргэн ехэ эрхэ, тон ехэ арга боломжонууд коллективуудта, партийна организацинуудта олгогдоо бшуу. Хэдэн жэлэй туршада (хүдөө ажахые абабал, табан жэлдэ) хэды продукци үйлэдбэрилжэ худалдаха, гүрэнэй түсэб-захил мэдэхэ болоходоо бидэнэр ажахыгаа хайшан гэжэ эрхилхэеэ өөһэдөө бодожо үзэхэ, түсэбэй дүүргэлтые гүйсэдөөр хангахын тулада бүхы партийно-эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэреэ зорюулха болонобди.

Арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэл хадаа бүхы партийна организацинуудай халуун анхаралда байха ёһотой гэжэ съездын резолюци соо заагданхай.

Энэ шухала зорилго бэелүүлхэ талаар манай партийна организацида юун дээрэ юун хэгдэнэб?

КПСС-эй XXIII съездын баталан абаһан табан жэлэй түсэб тушаа Директивэнүүдые үргэн олониитэ ажалшадта ойлгуулха хүдэлмэридэ партийна эхин организацинуудта гол һуури олгогдоно. Ажалшадай дунда, тэдээнтэй сугтаа хүдэлдэг хадаа коммунистнууд партиин хараалһан, түсэблэһэниие хүн зондо үдэр бүри тайлбарилжа байха зэргэтэй ха юм.

Мүнөө манай бригадын фермэ, отарануудаар, һуурин тосхонуудаар үйлэдбэриин зүблөөнүүд үнгэргэгдэжэ, КПСС-эй XXIII съездын дүнгүүдтэй бүхы хүдэлмэришэдөө юрэнхы дээрэнь танилсуулаабди.

Юрэнхы дээрэнь гэжэ би дэмы хэлээ бэшэб. Партиин съездын шиидхэбэринүүдтэй хүн бүхэниие гүнзэгыгөөр танилсуулхын тула нэгэ удаа, һара, нэгэ суглаа, хөөрэлдөөн бэшэ, харин хэдэн һара, жэл хэрэгтэй. Гадна энэмнай гансахан агитаторнуудай хэрэг бэшэ, энээндэ өрдэм бэлигтэй пропагандистнар, лекторнууд, элидхэлшэд, хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд хабаадуулагдаха ёһотой ха юм. Теэд бидэнэр суглаануудые зарлаад, дээрэһээ хүнүүдэй ерэхые хүлеэжэ миин сагаа гээжэ һуунагүйбди. Партбюрогой гэшүүд, өөһэдымнай 13 агитаторнууд ажахын участогуудаар хубаарилагдажа, табан жэлэй түсэб тухай Директивэнүүдые хүдэлмэришэдтэ бүлэг бүлэгөөрнь ойлгуулжа эхилээ. Түс түстаа 4—5 хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөөд байна.

Агитатор-коммунист Г. Г. Цыбиковэй хүдэлмэри дээрэ тобшохоноор тогтолтой. Манай отделениин һаалиин 1-дэхи фермэ үнгэрһэн жэлдэ ехэхэн гээгдэлдэ орожо, совхоз, район соогоо һүүл барижа ябаһан юм. Совхозой партком манай партийна организацитай зүбшэжэ, иишэ коммунист нүхэр Цыбиковые эльгээбэ. Агитаторайнгаа хүдэлмэри олон үгэ шашалгаар эхилээгүй, харин малшадай ажалтай, эрхэ байдалтайнь танилсажа ороо һэн. Түрүүшүүлэй түй дүршэл дэлгэрүүлхэ, малшадта ажалай түлөөһэнэй, мүн урмашуулгын гурим һайнаар ойлгуулха хэрэгтэ гол анхаралаа табиһан байна. Тиихэдээ бодото байдал дээрэһээнь жэшээ харуулдаг.

Агитаторай оролдолго талаар ошоогүй. Жэлэй дүн гаргахада түс фермэ алишье талаараа—түл абалгаар, һү һаалгаар аймаг соогоо түрүү һууридa гаража шадаа. 100 үнеэн бүриһөө 123,5 тугал, түрүү һаалишадынь, жэшээлхэдэ, Х. Жигжитова, Н. Шадрина, М. Жапова болон бусад үнеэн бүриһөө 1619—1790 литр һү һаагаа.

Нүхэр Цыбиков фермынгээ түйлаһанаар һанаагаа амарангүй, табан жэлэй түсэб тухай съездын Директивэнүүдэй проектын хэблэлдэ гарахатай сасуу малшадай үмэнэ табигдаһан зорилгонуудые ойлгуулжа эхилээ һэн. Мүнөө түс фермынхид табан жэлдэ шиидхэхэ зорилгонуудаа хүсэд ойлгонхой. түрүүшынь жэлэй түсэб дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ оролсоод, муу бэшэ амжалтануудые түйлажа байна.

Нүхэр Цыбиков мэтэ оролдосотойгоор хүдэлдэг агитаторнууд манда олон. Тэдэнэй тоодо Зимирев М. В., Москвитин М. М., Андреев Н. И. болон бусадые нэрлэмээр.

Гэбэшье КПСС-эй XXIII съездын материалнуудые ойлгуулха хүдэлмэридэмнай дутагдалнууд үшөөл бии гээшэ. Харуулан ойлгуулха зүйлнүүд дуталдана, өөһэдөө уран гоёор бэшэжэ, зуража шададганагүй.

Манай отделенидэ ондоо тээһээ элидхэлшэд, лекторнууд ябанагүй, өөһэдынгөө хүсөөр удха түгэлдэр лекци уншахамнай бэрхэтэй.

Саашадаа ойлгууламжынгаа хүдэлмэри бүри үргэн далайсатай ябуулха, олон янзын түхэл маяг хэрэглэхэ зорилго урдаа табинабди. Энээндэмнай совхозой партком, КПСС-эй райком туһалха бэзэ.

Табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтын түлөө тэмсэлдэ өөрынгөө ёһотой һуури эзэлхын тулада партийна эхин организаци бүхэн үйлэдбэридэхи нүлөөгөө эрид дээшэлүүлхэ зэргэтэй. Энээниие түбхын түрүүндэ коммунистнуудые зүбөөр хубаарилжа табяад, тэдэнэй түрүү үүргые дүүргүүлжэ шадабал түйлаха болоно.

Энэ талаар манай бригадын партийна организацида мүнөө үедэ юун хэгдэнэ гээшэб?

Хамта 27 коммунистнар, тэрэ тоодо 4 кандидадууд манда тоологдоно. Тэдэнэй 8-иинь һаалиин фермэнүүдтэ, 3-иинь хонишодоор, 6-иинь механизаторнуудаар. 2 хүн элдэб хүдэлмэридэ. 1 хүн шубуушанаар ажаллана. Барилга дээрэ 1 коммунист. отделениин хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй дунда 3 коммунист тоологдоно. Бусад нүхэднай пенсионернууд.

Хаража, бодожо үзэхэдэмнай коммунистнуудаймнай хубаарилга бололтой гэжэ һанагдана. Отделенимнай олон һалбаритай ажахытай юм, тиимэһээ партиимнай гэшүүд элдэб ажалда хүдэлнэ гээшэ.

Теэд ажал дээрээ түрүү үүргээ, илангаяа мүнөө үедэ дүүргэжэ шадана гү гэһэн асуудал гарана. Шаданал даа гэжэ сэхэ хэлэлтэй. Коммунист Н. И. Андреевэй хүтэлбэрилдэг шубуушадай коммунис ажалай фермынхид гүрэндэ үндэгэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб үни дүүргэнхэй. Партиин гэшүүн М. Ф. Лоскутниковай даадаг һаалиин 1-дэхи фермынхид совхоз соогоо түрүү[...] КПСС-эй гэшүүндэ кандидат [...] Дамбаевагай отарынхид 100 эх[...]нин бүриһөө 73,3 хурьгадые [...] бүрин бүтэнөөр түлжүүлжэ бай[...]

Элэ үдэрнүүдтэ хабарай тари[...] шэнэ табан жэлэй түрүүшын та[...] түлэг дундаа ябажа байна. Бри[...] механизаторнуудай түрүү [...] коммунистнар С. Н. Зимирев, [...] Капустин, В. Ф. Зимирев боло[...] сад ябалсажа, үндэр бүтээсэтэ[...] лай ульгэр жэшээ харуулна.

Партийна суглаан дээрэ, парт[...]гой заседани дээрэ зарим комму[...]нуудай ажал хэрэг тухай, ни[...] хүдэлмэридэ хабаадалга тухай [...] сооё шагнадаг байнабди.

Партийна организациин хүс[...] тэрэнэй бүхы гэшүүдэй элэбхи [...] хэлдэ. Тиимэһээ коммунистн[...] элэбхи үүсхэлые саг үргэлжэ [...]рүүлхын, үйлэдбэри дээрэ болон [...]тын хүдэлмэридэ тэдэнэй түрүү [...]гые дээшэлүүлхын, коммунист [...]нэй Ленинэй партиин гэшүүнэй [...] хүндые үндэр дээрэ үргэжэ, [...] ажалаараа харюулжа ябахын [...] тэмсэл—манай шухала зорилго.

В. КАПУСТИ[...]
Худэриин совхозой 1-дэ[...] отделениин партийна эх[...] организациин секретар[...]

РЕДАКЦИҺАА:

Партиие саашадань бэхижүүлхэ зорилго хадаа тэр[...] үндэһэ һуури болохо партийна эхин организацинуудай [...]шалхы шадабариие дээшэлүүлхэ эрилтэ шангаар табина [...] КПСС-эй XXIII съезд онсолон тэмдэглэһэн байна. Тэд[...] СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб ту[...] съездын Директивэнүүдые, ажалшадые коммунис ёһоор [...] мүүжүүлхэ зорилгонуудые бэелүүлхэ талаар шиидхэхы[...]гэтэй.

Манай газетын хуудаһанда энэ номерһоо эхилжэ, «[...] организаци—партиин үндэһэ һуури» гэһэн рубрика бии[...]гогдобо. Энээн доро түрүүлэн нүхэр Капустин үгэ аб[...] Саашадаа энэ рубрика доро партийна эхин организацину[...] хүдэлмэри тухай статьянуудые толилхо зорилготойбди.

КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдые бодото [...]рэнь бэелүүлхын тула партийна эхин организацину[...] ябуулжа байгаа али бүхы хүдэлмэри тухай алишье талаһ[...] харуулжа, манда бэшэхыетнай партийна эхин организаци[...]дай, колхоз, совхозуудай болон предприятинуудай партко[...]дай секретарьнарта, партийна хүдэлмэрилэгшэдтэ хан[...]бди.

Коммунист тухай хөөрөөн

АРЮУН ДАЙДАДАА АМИ ОРУУЛАГША

Энэ үглөөгүүр Дашинима Эрдынеевичэй һанаа сэдьхэлдэ элдэб бодол гүйнэ. Сабшалан, ургаса тухай гү, али пенсидэ гараһан хойноо эндэ ерэжэ, ажаллажа захалһан үе сагынь һанагдажашье магадгүй.

Тиихэдэ, эгээл мүнөөнэйхидэл адли, хабарай хахир саг байһан юм. Ондоо тээһээ зөөжэ асарһан үбһэн хазаэдэшье хор байдаг ха юм даа. Үхэр мал туража, ашаг шэмэнь доошолжо захалаа.

Энэ үеэр суглаа хуралнууд яһала болодог һэн. Теэд сабшалангаа һайжаруулха тухай хэншье һанаагаа табидаггүй, энээн тухай хөөрэлдэдэгшьегүй байгаа гэхэдэ болоно. Зун болоходонь, үбһэ бэлдэхэ гээд, иишэ тиишээ гүйлгэлдэдэг байһан юм.

Нэгэтэ баһа ехэ суглаан болобо ха. Олон хүн үгэ хэлээ. Дашинима Эрдынеевич удаан бодолгото болон һуужа байтараа үгэ абаба.

— Хэды болотор эндэ тэндэһээ үбһэ бэдэрхэ зон гээшэбибди. Манда сабшалан, техникэшье бии ха юм. Аяар хоёр мянган гектар сабшалангай газартайбди. Тэрээнэймнай мянга найман зууниинь уһалууриин газар. Энээнээ үтэгжүүлээд, уһалаад байбалнай, арбаад мянга бэшэ, харин хори-гушан мянган центнер үбһэ хуряажа абаха аргатайбди. Энээниие түйлахын тулада ганса луговодууд бэшэ, бултадаа оролдохо ёһотойбди,—тэбэ.

Эдэ үгэнүүдынь гэгээн сагаан үдэр дунда болоһон сахилгаан шэнгеэр дуулдажа байба. Зал соо хүлгөөн болоҗо захалаа. Теэд хүн бүхэнэй һанаа сэдьхэл адли бэшэ байдаг. Тиимэ дээрэһээ тэрээниие дэмжэхэ, буруушаахашье хүнүүд яһала олдоодхибо.

— Газарнай муу, хүбхэн урганхай. Уһала болишье, тэндэ юумэн ургахагүй,—гэлдээн болобо.

Тиибэшье Дашинима Эрдынеевичэй зориг бууураагүй. «Манай газар ямаршье газарһаа дутахагүй һайн үрэжэлтэй» гэһэн бодолтой зандаа суглаанһаа гаража ошоо һэн...

Пенсидэ гараа хадаа энэ хүн тэр тойрон ашанараа хараад, амгаланшье һуужа болохо байгаа. Теэд...

Түрүүшээр тэрээндэ бэрхэшээлнүүд яһала ушараа. «Яба, тиигээ хадаа, харуулаад үзэ» гэһэндэл, абаһаар 200—300 гектар сабшалан даалгажа үгөө. Ямаршье машина техникээр туһалаагүй. Мори тэргээр хэды шэнээн шэбхэ гаргалтайб даа. Тиибэшье модо шулуу, шэбхэ аргад зөөжэ, хэдэн зуугаад кубометр мүльһэ хүргэжэ үрдеэ. Гансал хадаа ганса. Ганса хүнэй хүшэ хүрэжэ уһалхаһаа байгагай, үдэр соошье морёор ябахань бэрхэтэй.

Эдэ бүгэдэ тухай бодолгото болоһоор өөрынгөө участогта хүрэжэ ерэбэ. Мүнөө Дашинима Эрдынеевич зуун дүшэн гектар сабшалангай газар даажа абанхай. Түрүүн ажаллажа эхилхэдэнь, харахын аргагүй гэхээр харганаа бургааһанда, намаг хүбхэндэ дарагдашанхай сабшалан байтаа. Сабшалангай энэ даралтатай тэмсэжэ ороо. Харганаа галдажа, һүхөөршье сабшажа туршаа. Энээнһээнь балайшье ехэ үрэ гарахагүй байба. Хойто жэлынь баһал ургаад гарахадань:

— Хониной шэнэ шэбхэ гаргажа хаяа һэм. Тэндэмни харганаан ургаагүй. Тэндэһээ нёдондо үбһэ хуряажа абааб. Ерэхэ намартаа хорёод гектар харганаатай газарта шэнэ шэбхэ гаргажа, ерэхэ жэлдэ сабшалан болгохо һанаатайб,—тэнэ.

Оролдолгын аша туһа ехэ. Харганаа бургааһанда дарагдаһан 10 гектар газар сабшагдадаг болобо. Гансашье энэ бэшэ даа. Сабшалан уһалха хэрэгтэ гол ехэ анхаралаа хандуулдаг. Үбэлдөө гол горхон дээгүүр мүльһэ хүргэжэ, дулаан боломсоор һайрамай уһа сабшалан дээгүүрээ заладаг, тиигээд зундаа хэдэн дахин уһалдаг байна.

Энэньшье гайхалтай бэшэ. Дашинима Эрдынеевич уһалууриин аша туһа һайса мэдэхэ болонхой. Хэрбээ уһалангүй орхигдоһон сабшалангай гектар бүриһөө 3—4 центнер гарахадань, харин уһалагдадаг газарай ургаса 2—3 дахин нэмэдэг байна. Нэгэ иимэ жэшээ тухай хөөрөөд үгэе. Буряадай хүдөө ажахын туршалгын станциин гурбан жэл соо хэһэн туршалга дээрэһээ хараад үзэхэдэ, үтэгжүүлэнгүй, уһалангүй байхадань, гектарай 9 центнер үбһэн абтаһан байгаа. Харин гурба дахин уһалаад байхадань, гектарай 20 центнер үбһэ ногоон ургаһан.

Дашинима Эрдынеевич энэ мэтээр сабшалан һайжаруулжа, тэрэнэй ургасые жэл бүри дээшэлүүлжэ байдаг. Түрүүндээ гектарай дунда зэргээр 4—5 центнерһээ дээшэ бэшэ ургаса абадаг «Ганжуров Харганаа» гэжэ газарһаа уүзанда гектарай 11 центнер үбһэ хуряагаа. Нёдондо гектарай 13 центнертэ хүргэһэн байна.

Коммунист Дашинима Дабацыренов мүнөө улам залуу, улам хүсэтэй болоһон шэнги. Тэрэнэй хүсэл зоригыень партиимнай XXIII съездын шиидхэбэринүүд улам далитуулаа.

Энэ үглөөгүүр эртэ сабшалан тээшээ гэшхэлжэ ябахадаа, коммунист луговод Дашинима Эрдынеевич Дабацыренов хүдөөгэй ажалшадта партиин анхарал оролдолго тухай, энэ жэлдэ абаһан уялга тухайгаа бодожо ябаһан.

— Гектарай 14 центнер... Энэмнай үшөөл бага. Энээнһээ дээшэ ургаса абаха аргатайбди. Газарнай яһала һайн гэһэн бодолнууд толгой соо гүйнэ. Энээниие түйлахын тулада гансал уһа шэбхэ хоёр хэрэгтэй.

Коммунист Дашинима Эрдынеевич ажал хүдэлмэреэрээ хани нүхэдтөө ульгэр жэшээ харуулхаһаа гадна, партиин шиидхэбэринүүдые олоной дунда ойлгуулха гэжэ оролдодог.

— Манай парти, манай арад иимэл ехэ түсэб хараалаад, тэрэнээ амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадаха. Теэд энэмнай миин зүндөө бүтэхэ бэшэ, олоной ажал хүдэлмэреэр бүрилдэхэ байна. Би үндэр наһатай болобошье, өөрынгөө ажалай хубитые табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтэдэ зорюулха байхаб гэжэ Дашинима Эрдынеевич сугтаа хүдэлдэг луговодуудтаа хөөрэдэг.

Эдэ үгэнүүд коммунистын зүрхэ сэдьхэлэй гүн сооһоо бурьялан гаража, олониитын хүсэл зоригые улам бадаруулна. Тиигэжэ Улаан-Үдын аймагай «Коммунизм» колхозой гэшүүн бүхэнэй хэһэн ажал хүдэлмэриин хубитанууд гол мүрэнэй уһан шэнгеэр бага багаар суглара сугларһаар табан жэлэй түсэбэй тоонууд болон нягтарха байха.

Ц. ДАМБАЕВ.

Республикымнай промышленна предприятинуудта

Арбаад жэлэй саада тээ Ивалга тосхондо олон дабхар гэр баригдадаггүй, оройдоо хоёр бага үйлсэнүүдтэй байгаа. Харин мүнөө то[...] хоной шэнижэ шанар үдэр ерэхэ бүри хубилжа, ондоо боложо байнха[...] Шэнэ барилганууд олоор бодхоогдожо, хэдэн шэнэ үйлсэнүүд би[...] болоо. Ленинскэ, Комсомольскэ. Ждановай нэрэмжэтэ гудамжану[...]дай утань хоёр километрһээ үлүү юм. Мүн олон дабхар гэрнүү[...] жэрылдэн бодоо. Ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха 36 байрат[...] шэнэ гэртэ малшад, механизаторнууд, хүдөө ажахын мэргэжэлт[...] ажаһууна. Тэрэнтэй зэргэлээд үшөө нэгэ олон дабхар гэр баригда[...] байнхай. Мүнөө үеын түхеэрэлгээр хангагдаһан столово Ждановай н[...]рэмжэтэ үйлсөөр баригдажа байна. Тосхоной баруун захада ехэ б[...]рилга хэгдэжэ эхилээ. Буряадай лугомелиоративна техникумэй һ[...]ралсалай корпус, хамтын байра бодхоогдожо байна.

А. НАГАСЛАЕВАЙ фото.

МҮРЫСӨӨНДЭ ТҮРҮҮЛЭЭ

СССР-эй Ой модоной, целлюлозо-саарһанай, модо болбосоруулгын промышленностиин министерство болон ой модоной промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай Центральна Комитедэй Президиум модо бэлэдхэгшэдэй дунда дэлгэрһэн Бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй 1966 оной түрүүшын кварталай дүн согсолон гаргаба.

«Забайкаллес» комбинадай дундаһаа энэ мүрысөөндэ Итанцын леспромхозой коллектив түрүүлжэ гараа. Табан жэлэй туршада даабаряа ходо үлүүлэн дүүргэхэ гэһэн зорилго урдаа табиһан энэ коллектив түрүүшын кварталай түсэбһөө гадуур 10 мянган кубометр модо бэлэдхэһэн байна. Мүрысөөндэ эрхимлэһэн энэ коллектив Ой модоной промышленностиин министерствын болон профсоюзай Центральна комитедэй дамжуулгын Улаан тугта, нэгэдэхи мүнгэн шанда хүртэбэ.

Баргажанай леспромхозой, Сэлэнгын баазын коллективүүдтэ хоёрдохи мүнгэн шан барюулагдаха болоо.

Н. ТЮРНЕВ.

ХАРААЛЬҺАНАА БЭЕЛҮҮЛБЭ

Үйлэдбэреэ ашагтай һайнаар эрхилхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ уралан нарижуулагшадай оруулжа байһан туһа нөмэринь яһала ехэ. Тэдэнэр үйлэдбэриин олон шухала асуудал шиидхэнэ.

«Электромашина» заводой уралан нарижуулагшад 1966 оной туршада хэхэ ажалаа тодорхойлһон, уялга абаһан байгаа. Жэлэй түрүүшын квартал дүүрэбэ, хэгдэһэн ажалай дүн согсологдобо. Эндэхи уралан нарижуулагшад жэлэй түрүүшын кварталай туршада уралан нарижуулгын 54 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлээ. жэл соо 13,1 мянган түхэригэй арьбалалта хэхэ арга хангаа. Энэнь абаһан уялгаһаа һуратгүй ехэ юм.

Партиин XXIII съездын хүндэлэлдэ зорюулагдаһан уралан нарижуулагшадай конкурс-харалгын үедэ заводой элэбхитэйшүүл һайнаар хүдэлөө. Нёдондо жэлэй декабриин 1-һээ энэ жэлэй мартын 29 болотор үнгэргэгдэһэн конкурсын үедэ үнэтэ олон дурадхал оруулагдажа, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ. Харалгын үедэ шалгарһан электромеханическа цехэй уралан нарижуулагшад 50 түхэригэй 1-дэхи мүнгэн шанда хүртэһэн байна. Инструментальна цехэйхидтэ 2-дохи мүнгэн шан барюулагдаа. Шудхалтын цехэй, главна механигай таһагай уралан нарижуулагшадай түйлаһан үрэ дүн адлирхуу байжа, тэдэнэр 3-дахи шан өөһэд хоорондоо хубааба.

Заводой олон элэбхитэйшүүл үйлэдбэриин шухала асуудал шиидхэлсэхэ гэжэ оролдоо. Тэдэнэй дундаһаа Филипп Меркулович Овчинниковай нэрэ нэрлэхээр. Энэ нүхэр эрхим хүдэлмэришэдэй нэгэн, «Буряадай АССР-эй габьяата уралан нарижуулагша» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн юм. Гурба һара соо тэрэнэй оруулһан 4 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, 2385 түхэригэй арьбалалта үгэхэ болоо. Заводой үйлэдбэридэ электротехническэ булад ехэ шухала юм. Нүхэр Овчинниковай дурадхалаар булад арьбалха арга олдоо. Нигэжэ нэгэ хүнэй аша туһаар жэл соо 7,4 тоннын үнэтэ булад алмаглаха болобо.

Электромеханическа цехэй уралан нарижуулагшад Борис Авсентьевич Данчинов, Леонид Евтеевич Ковалев электродвигательнүүдэй статор лаагаар хүшаха ажал оньһожоруулха дурадхал оруулаа. Тэдэнэр тусхай түхеэрэлгэ зохёожо, энэ ажал оньһожоруулба, гадна лааг, мүн ондоо материал алмаа. Энэ дурадхалай аша үрэнь жэл соо 3730 түхэригэй болохо юм.

Табан жэлэй туршада бэелүүлэгдэхэ түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ гоёритой туһа нэмэри оруулха гэжэ шиидэһэн уралан нарижуулагшад үйлэдбэриин хэдэн процесс оньһожоруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ зорилго урдаа табиба.

Тэрэ зорилгоёо амжалтатайгаар шиидхэжэ эхилһыень түрүүшын кварталай үрэ дүн элирүүлнэ.

А. НИКОЛАЕВ.

ХАҺА СООГОО[...]

Мүльһэнэй хүдэлхэһөө ур[...] хахаанай болодог газарнууд[...] тэһэрэлгэ хэхэ абяан дуулда[...]һэн. Модо уһанһаа татажа га[...] гадаг Сэлэнгын баазын хүдэ[...]мэришэд модо урадхуулга[...] иигэжэ бэлэдхэһэн байна. Ги[...]ротехническэ барилга хэгдэ[...] Уһанай эрье шадарай ажах[...]нууд, судны, катерай хэр[...]сэлнүүд бэлэн болгогдоһон, н[...]до татажа гаргаха лебедк[...] транспортёрнууд, кранууд [...]һагданхай.

Сагай дулааралга рейдын хү[...]дэлмэришэдэй һанаа амару[...]лаагүй. Рейддэ модоной о[...]дог харгы заһаха хэрэг гаража[...] дүрбэн километр газарта эрь[...] бэхижүүлэгдэбэ. 400 кубоме[...] шулуу бэлэдхэхэ, зөөхэ хэр[...] гараба. Гавриил Петровой то[...]гойлдог бригадын хүдэлмэр[...]шэд, шофер Михаил Зиновье[...] коммунис ажалай ударник В[...]силий Елизов, Григорий Шеи[...] Константин Тарасов болон бу[...]сад бүхы хүсөөрөө хүдэлөө.

Тэдэнэр хүдэлмэриингөө үдэ[...]рые һунаан, амаралтын үдэр[...]гүйгөөр ажаллаһан байха юм. Майн урда тээхи мүрысөөнд[...] эрхимлэһэн нүхэр Петровой бригада һайшаал магтаал[...] хүртэбэ.

М. МЕЛЬЧАКОВ.

Фосфорно дабһанай заводой [...]рилгашад (Чимкент хото) аиз пр[...]приятиингаа түрүүшын ээлжэ[...] барилгые партиин XXIII съезд[...] нээгдэхэ үдэр хүрэтэр түгэсх[...] гэһэн уялгаяа дүүргээ. Химии[...] ехэ завод хүдөө ажахыда шух[...] фосфорно кислота, ядохимика[...]дые үйлэдбэрилхэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой бар[...]га. ТАСС-ай фотохрони[...]

ФОТО-РЕПОРТАЖ

СОЦИАЛИС АЖАЛАЙ ГЕРОЙН ОТАРАДА

Баян-Голой баатар ажалша эхэнэр. Социалис Ажалай Геройн алдар солодо хүртэhэн хонишон Шалсама Ламажаповна Цыремпиловагай отара жабхаланта hайхан Жаргаланта нютагта байрладаг.

Ахалагша хонишон өөрөө эхэ хонидоо үглөөгүүр элеэлүүлдэг. Дүршэл ехэтэй хонишоной хёрхо харасаhаа нэгэшье хонин зайсахагүй **(1-дэхи зураг).**

Хабарай урин дулаан ерэжэ, хонид тэнигэрээр бэлшэнэ. Отарын хонишон Будажап Цыремпилов үдэр бүри хонидоо үзүүр ногоондо адуулна **(2-дохи зураг).**

— 100 хонин бүриhөө 102 хурьгатай болообди,—гэжэ залуу хонишон-сакманшик Ольга Сангадиева бригадынгаа үмэнэhөө баяртайгаар мэдүүлнэ. **(3-дахи зураг).**

Герой хонишоной отарада хоёр айлай hууха шэнэ байшан гэр баригдажа захалба. **(4-дэхи зураг).**

А. БОРИСОВАЙ фотонууд.
Баргажан, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз.

СОВЕДҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИ

ДЕПУТАДУУД ИИГЭЖЭ ХҮДЭЛНЭ

Манай республикын холын хойто Баунтын аймагта Амалатска сельсовет гэжэ бии юм. Эндэхи ажалшад мүнөө үедэ КПСС-эй XXIII съездын гаргаhан тогтоол шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын хойноhоо шармайн оролдожо байна. Тэдэнэй түрүү зэргэдэ ажалай hунгамалнууд—сельскэ Советэй депутадууд ябалсана. Амалатска сельсовет 25 депутадтай юм. Тэдэнэр голдуураан үйлэдбэриин түрүүшүүл, хүдөөгэй интеллигенциин эрхим түлөөлэгшэд болоно.

Үйлэдбэри дээрэ депутадуудай ямараар хүдэлжэ байhаниие хаража үзэе. Бальжан Гармаевич Ламажапов гэдэг мал ажал дээрэ эрхимээр хүдэлжэ, «Ажалай шэн габьягай түлөө» гэhэн медаляар шагнагдаа. Гадна сельскэ Советэй түрүүлэгшын штатнабэшэ орлогшо, партийна эхин организациин бюрогой гэшүүн байжа зуураа, колхознигуудайнгаа дунда ниитэ-ойлгуулламжын хүдэлмэриие эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм. Мүн манай товарна фермые даагша нүхэр И. Балданов малай үбэлжэлгые муу бэшээр эмхидхэжэ шадаа. Тэрээнэй үйлэдбэрилдэг фермэ гүрэндэ hү болон мяха худалдаха түсэбтэ даалгабаряа саг болзор соонь үлүүлэн дүүргэhэн юм. Үхэршэн Ойдоб Цыренович Осоров, тугалшан Бальжит Дылыковна Раднаева гэгшэд шэн зоригжолто ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

Тэрэшэлэн түрүү hаалишад Галина Гурожапова, Дулма Гатапова, Санжидма Тудупова, адуушан Содном Раднаев гэгшэд бүхы аймаг соогоо суурхана. Тэдэнэр даалгабарита ажал дээрэ эрхим hайн үрэ дүнгүүдые туйлахаhаа гадна, депутадайнгаа уялгые нарин бэрхээр дүүргэдэг.

Гадна дээрэ дурсагдаhан сельсоведэй дэргэдэхи саг үргэлжын комиссинуудай ажал хүдэлмэри тухай халташье hаань дурдан хэлэмээр. Хүдөө ажахын комиссиие колхозой ветврач, депутат нүхэр Языков толгойлдог. Энэ комиссиинхид социалис уялганууды бэелүүлхэ тушаа гол анхаралаа хандуулдаг. Комиссиин гэшүүд Тоормо, Монгой гэхэ мэтын нютагуудтахи фермэнүүдтэ ошожо, малай үбэлжэлгын ямараар түгэсэжэ, малшадай культурно-ажаhуудалайнгаа талаар ямар эрхэ байдалда байhаниие, малай ашаг шэмын ямар хэмжээндэ байhые шалгажа үзэhэн, болото хэмжээнүүдые бэелүүлhэн. Тиихэлээ социалис уялгануудай дүүргэлтэ тухай элидхэлтэйгээр сельскэ Советэй гүйсэдкомой нүүдэл зүблөөн дурсагдаhан Тоормын фермэдэ үнгэргэгдөө юм. Элидхэлшэнь бригадир нүхэр Балданов байгаа. Саг үргэлжын комиссиин гэшүүд фермын байра байдалые али бүхы талаhаань шалгалсаа. Иимэ анхарал гаргахадань малшад депутадуудай үүсхэл оролдолгые халуунаар дэмжээ.

Хүдөө ажахын комиссиинхид иимэрхүү хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулдаг.

Культурно-ажаhуудалай комиссиинхид юу хэнэб? Тэдэнэр Монгой болон Булыхта нютагуудтахи хүдөөгэй библиотекэнүүдэй хүдэлмэриие шалгаа. hуралсалай шэнэ жэлдэ Монгойн 8 жэлэй hургуулиин ямараар бэлэдхэhэниие хаража үзөө. Ариг сэбэрэй эдэбхитэй хамтаржа, худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай, тоhоной заводой, интернадай болон хүүгэдэй саадай байра байдалые шалгаhан, олохон дутуу дундануудые элирүүлhэн. Гадна сельскэ Советэй харьяата газар дээрэ оршодог тосхон hууринуудые болбосон түхэлтэй болгохо тухай асуудал хүдөөгэй суглаан дээрэ зүбшэгдөө.

Аяар холын сельсоведэй депутадууд иимэ эрмэлзэл ехэтэйгээр хүдэлнэд. Энээнэйнь аша туhаар «Рассвет» колхоз гүрэндэ hү, мяха тушааха, худалдаха түсэбөө саг болзор соонь амжалтатайгаар бэелүүлнэ.

Колхозникуудшье болбосон зохидоор ажаhууна. Тэндэ клуб соонь кино хододоо харуулагдадаг. Үдэр бүри Москваhаа болон Улаан-Үдэhээ олоороо радио шагналга эмхидхэгдэдэг. Тосхоной бүхы үхибүүд hуралсадаг.

Айл бүхэн журнал, газетэ захижа абадаг. Мүнөө үедэ дурсагдаhан холын тосхонойхид үхэр малаа тураангүй хүхэ ногоон дээрэ табижа, хабарайнгаа тарилгые эмхитэй hайнаар үнгэргэхэ тушаа эгээл гол анхаралаа хандуулна.

СССР-эй Верховно Советые hунгаха hунгалтые ажалай шэнэ амжалта туйлалтаар угтахын хойноhоо аяар холын Амалатска сельсоведэй депутадууд болон эдэбхитэд эдэбхитэй шударгыгаар оролдожо байнхай.

Н. ЦОКТОЕВ.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

АЖАЛ КАПИТАЛ ХОЁРОЙ ТУЛАЛДААН

ИТАЛИ

РИМ. (ТАСС). Италида ажалшадай олониитын забастовконууд боложо үргэлжэлhээр. Эндэхи барилгашад бүгэдэ ниитын 48 часай забастовко эмхидхэбэ. Эдэнэр ажалай шэнэ хэлсээ баталха, гэр байраар хонжоо хэдэг ябадал болюулха эрилтэ табина.

Майн 12-то бүхы Итали дотороохи городой транспорт ябахаяа болишоо. Троллейбусуудэй, трамвайнуудай 150 мянган шофернууд кондукторнууд, техническэ албанай, тэрэшэлэн гүрэнэй ба үмсын автобусно компанинуудай түлөөлэгшэд 24 часай забастовко соносхоо. Хүдөө тосхонуудай ажалшадай олоороо буhалгаадан бодохые Рим хараба. Бүхы орон дотороhоо суглараhан 50 мянган батраагууд, хахадаар ажаллагшад ба хүдөө ажахын бусад хүдэлмэришэд лозунг, плакадуудые баряад, Римэй түб үйлсэнүүдээр дабшаба. Тэдэ плакадууд дээрэнь: «Ажалай шэнэ хэлсээ баталха, аграрна реформо хэхэ, ажалаар бүрин хангаха» эрилтэнүүд табигдана.

Эндэхи засагаархид тэмсэлhээ арсахыень ажалшадые хүсөөр баадхаха hэдэлгэ гаргана. Флоренцидэ болоhон демонстрацида хабаадагшадые—буhалгаалан бодоhон барилгашад, металлургнууд, машина бүтээгшэдые полицинхид шиидамдажа ороhон байна. Олохон хүдэлмэришэд шархатаа, хэдэн хүн баригдажа хаагдаа. Тэрэшэлэн Неаполиин машина бүтээдэг заводой забастовко соносхоhон ажалшадшье карбинернүүдэй зүгhөө добтологдоо.

Италиин ажалай бүгэдэ ниитын конфедераци дотоодын хэрэгэй министртэ телеграмма эльгээбэ, бүдүүлиг ааша гаргаhан полициинхидые хэhээхэ эрилтэ табиба.

С Ш А

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). 18 мянган таксиин жолоошод—Нью-Йоркын таксиин бүхы жолоошодой гурбанай хоёр хубинь—ажалай түлөөhэ дээшэлүүлхэ эрилтэтэй забастовко хэжэ эхилээ. Таксиин жолоошодой профсоюзай, үйлэдбэриин эзэдэй хоорондохи хэлсээнэй мухардалгада ороhон, таhалдаhан дээрэhээ энэ забастовко соносхогдоhон байна.

АНГЛИ

ЛОНДОН. (ТАСС). Корбидахи (Нортгемптон графство) булад хайлуулгын заводой 400 хүдэлмэришэд неделиин урда тээ эхилhэн забастовкоёо үргэлжэлүүлhээр. Эдэнэр 5 хүдэлмэришэдые ажалhаа гаргаhыень буруушаана.

«Хаукер-Сидли Дайнэмикс лимитед» (Ковентри) гэжэ фирмын 200 гаран чертежнигууд ба техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй забастовко 12 неделиин туршада үргэлжэлжэ байнхай. Эдэнэр амаралтын болзор ехэ болгохо эрилтэ табина. Энэ забастовкоhоо шалтагаалан, түс компани НАТО-гой сэрэгэй захилнуудые дүүргэхэеэ болихо баатай болоо.

ГРЕЦИ

АФИНА. (ТАСС). Грециин гүрэнэй электрическэ компаниин (ДЭИ) техническэ хүдэлмэрилэгшэд гурбан хоногой забастовко хэжэ байна. Электрын элшэ хүсөөр хангажа үргэлжэлхын тула эндэхи правительство 2 мянган техническэ алба хаагшадые хүдэлмэридэ баалалтаар элсүүлхэ ушартай болоо.

Аюулгүйн Советэй заседани зарлагдаа

НЬЮ-ЙОРК, майн 12. (ТАСС) Африкын бэеэ даанги 30 гүрэн Урда Родези тухай асуудал зүбшэн хэлсэхын тула Аюулгүйн Советэй заседани зарлаха эрилтэ табиба. Эдэнэр Смидэй хархис ёhо гурим усадхахын тула үрэтэй хэмжээ абахые шухалада тоолоно.

Аюулгүйн Советэй заседани майн 17-до болохонь.

Макнамарын үгэ

ВАШИНГТОН, майн 12. (ТАСС). Оборонын министр Макнамара үсэгэлдэр сенадай гадаадын хэрэгүүдэй комиссида үгэ хэлэхэ зуураа, США-hаа дулдыданги оронуудта сэрэгэй «туhаламжа» үзүүлхын тула 917 миллион доллар hомолхо тухай хуулиин проектые дэмжэбэ. hомологдоhон бүхы мүнгэнэй 75 процентнь Советскэ Союзтай, бусад социалис оронуудтай хилэлдэг гүрэнүүдтэ үгтэхэ юм гэбэ. Тиимэhээ американска сэрэгэй «туhаламжа» ээрхэг түримхэй удха шэнжэтэй байна. Бусад оронуудай бүхы дээрээ 3,5 миллион хүнтэй зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ США мүнгөөр туhалдаг байна гэжэ Макнамара хэлэнэ. «Хэрбээ манай национальна ашаг туhада байгаа hаань, нэгэшье орондо ямарша туhаламжа үзүүлхэгүй hэмди» гэжэ Макнамара hэнгэргүйгөөр мэдүүлбэ.

МЕНДЕС МОНТЕНЕГРО—ГВАТЕМАЛЫН ПРЕЗИДЕНТ

НЬЮ-ЙОРК, майн 12. (ТАСС). Мендес Монтенегро гэгшые Гватемалын конгресс ороной президентээр hунгаа гээд Америкын информационно агентствэнүүд мэдээсэнэ. Монтенегро июлиин 1-hээ өөрынгөө уялгые дүүргэжэ ороходо юм.

Гүрэнэй урбалтын болоходо, засагые гартаа абаhан, зонхилогшо Перальт Асурдиа гэгшые шэнэ президент hэлгэхэ байна. Зонхилогшодто эсэргүүсэдэг, мүн зарим социально-экономическа реформонуудые үнгэргэхые найдуулhан революционно партиие Мендес Монтенегро толгойлдог.

50 наhатай шэнэ президент мартын 6-да бүгэдэ ниитын hунгалтын болоходо, правительственна табималнуудта эсэргүү тэмсэлдэ илалта туйлажа гараа. Гэбэшье диилэнхи олонхидой дуу абажа шадаагүй. Тиимэ ушарта Гватемалын конституциин ёhоор президентнь конгрессээр томилогдодог байха юм.

Гватемалын шэнэ президентые национальна конгрессэй hунгаhанай hүүлээр хэдэхэн часай үнгэрөөд байхада, правительство орон дотороо онсо байдал соносхоо. Энээнэй шалтагаан гэхэдэ, үнгэрэгшэ неделидэ правительственна хоёр түшэмэд үгы болошоhон байгаа гээд Американ информационно агентствэнүүд заана.

Бэеэ даадаг болохын түлөө

ПАРИЖ, майн 12. (ТАСС) Англиин энэ протекторадые 1966 он соо бэеэ даадаг болгохыень уряалhан резолюци Басутолендын национальна суглаан баталан абаа. Франс Пресс агентствын корреспондентын Масерэhээ мэдээсэhэнэй ёhоор, тэрэ резолюциин түлөө 32 депутат дуугаа үгэhэн, 28 депутат буруушааhан байна.

Басутоленд Урда Африкада байдаг. Энэ орон бүхы талаhаа Урда-Африкын республикын территориеор хүреэлэгдэнхэй. 800 мянга шахуу хүн зонтой. Басутолендые 1818 оной үеэр Англиин протекторат тогтоогдоhон байгаа. 1966 оной октябриин 4-дэ бэеэ даанги болоhонойнгоо hүүлээр Басутоленд Лесотын гүрэн гэжэ нэрлэгдэдэг болохоор баталагдана.

Раск хуулиин проект дурадхаба

ВАШИНГТОН, майн 12 (ТАСС). Гүрэнэй секретарь Раск президент Джонсоной заабаритай зохилдуулан, Зүүн ба Баруун зүгэй оронуудай хоорондын худалдаа наймаанай харилсаан тухай хуулиин проектые үсэгэлдэр конгрессто эльгээгээ. Эдэ оронуудай ба Холбоото Штадуудай хоорондо сэрэгэй бэшэ товарнуудаар наймаа хэлгые ехэ болгохын тула Советскэ Союзтай, Зүүн Европын социалис оронуудтай коммерческэ хэлсээ баталха тухай хэлсэхэ эрхэ президентдэ олгохоор хараална.

Хүдөө нютагуудтахи шэнэ барилганууд

СССР дотор хүдөө нютагуудтахи барилгын хэмжээн жэлhээ жэлдэ ехэ боложо байдаг. Хүдөө ажахын үйлэдбэри саашадань хүгжөөхэ, таряашадай ажана тэниглэн байдал hайжаруулха хэмжээнүүдые Коммунис парти болон Советскэ правительство хойно хойноhоонь бэелүүлнэ.

Шэнэ табан жэлэй туршада СССР-эй хүдөө нютагуудта барилгын онсо ехэ хүдэлмэри хэхээр хараалагдана. Энэ ушараар АПН-эй корреспондент СССР-эй Госстройн хүдөө нютагуудтахи барилгын управлениин начальник Алексей Могильныда хандажа, хэдэн асуудалнуудта харюусахыень гуйhан байна.

— Үнгэрэгшэ долоон жэлдэ хүдөө нютагуудаар хэр ехэ барилгын хэгдэhэн тухай хөөрэжэ үгыт?

— Айхабтар ехэ хэмжээтэй хүдэлмэри хараалагдаhан, ехэхэн бэрхэшээлтэй ушарhан байбашье, хүдөө нютагуудта хэгдэхэ барилгын долоон жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэhэн байна. Энэ долоон жэл соо, урда тээхи долоон жэлтэй жэшээлхэдэ, хоёр дахин ехэ үйлэдбэриин барилганууд хэгдээ. Колхозуудта 140 миллион толгой мал, 218 миллион шубуу байлгаха байранууд баригдаа. Тиихэдэ 5 миллион тонно ороохо хадагалха шэнэ элеваторнууд, 35 миллион тонно ороохо хадагалха складууд баригдаhан байна. Ехэхэн ажалаар бүтээгдэhэн уhалуурин 30 ехэ канал 4 миллион гектар газар нэмэжэ уhалха арга олгоо. СССР-эй колхоз, совхозуудтахи үйлэдбэриин барилгада үнгэрэгшэ долоон жэлэй турша соо дүн хамтадаа 50 миллиард түхэриг гаргашалагдаhан байна.

Байрын гэрнүүд олоор баригдаа. Совхозой hууриин газарнуудта 28 миллион үлүүтэй дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд ашаглалтада үгтөө. Тэрээнhээ гадна колхозуудай, колхознигуудай, хүдөөгэй интеллигенциин хүсөөр 3 миллион 500 мянган байрын гэр баригдаа. Хүдөө нютагуудта олон клуб, соёлой байшан, hургуули, библиотекэнүүд, магазин болон хилээмэ баридаг эмхинүүд баригдаа. Хүдөө нютагуудтахи барилгын энэ ехэ амжалта барилгын хүдэлмэриин подрядна гурим үргэнөөр нэбтэрүүлhэнэй ашаар туйлагдаhан байна. Энэ түрүү онол арга имагтал hүүлэй жэлнүүдтэ үргэнөөр хэрэглэгдэжэ эхилээ гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Хэрбээ 1962 ондо подрядна эмхи зургаанай хэhэн барилгын хүдэлмэри 1,4 миллиард түхэригэй болоhон байгаа hаа, 1965 ондо 2,8 миллиард түхэриг хүрэтэр ургажа, 2 дахин ехэ болоhон байна. Хүдөө нютагуудтахи барилгын хүдэлмэриие имагтал подрядна аргаар ябуулха хэмжээн мүнөө абтажа байнхай.

Энэ арга оньhон техникэ үргэнөөр хэрэглэхэ, барилгын шанар hайжаруулха, болзор хорооходо, үнынь хямдаруулха байна бшуу.

— Шэнэ табан жэл соо хүдөө нютагуудтахи барилгын түсэб ямар бэ?

— Табан жэлэй түсэбэй гол зорилгонуудай нэгэн гэбэл, хүдөө ажахын бүхы hалбаринуудые ашагүй ехээр хүгжөөхэ, хүдөөгэй болон хото городой хүн зоной байдал hуудалые адлирхуу болгохо. Хото город болон хүдөө тосхоной хоорондохи социально-экономическа, культурно-байдал hуудалай илгаае усадхаха ябадал болоно. Энэ зорилгые бэелүүлхэ талаар хүдөөгэй барилгашад ехэхэн үүргэ дүүргэхэ.

Шэнэ табан жэлэй туршада урдань үзэгдөөгүй ехэ хэмжээнэй үйлэдбэриин, байрын, культурно-hуудалай барилганууд бодхоогдохо юм.

Хүдөө нютагуудта барилга хэхэ хэрэгтэ гүрэнhөө мүнгэ hомололго энэ табан жэл соо, урда табан жэлтэй жэшээлхэдэ, хоёр дахин ехэ боложо, 41 миллиард түхэригтэ хүрэхэ байна. Колхозууд барилгын хэрэгтэ үшөө 30 миллиард түхэриг гаргашалха юм. Тэрээнhээ гадна совхозууд, гүрэнэй хүдөө ажахын бусад эмхи зургаанууд миллиард үлүүтэй түхэригэй барилга хэхээр хараална.

Тиимэ болохолоороо, энэ табан жэл соо хүдөө нютагуудтахи барилгада, мүн колхоз, совхозуудай шэнэ техникэ худалдан абалгада дайнhаа хойшонхи 19 жэлэй туршада hомологдоhон мүнгэнэй зэргэ ехэ мүнгэн зөөри hомологдохо.

Хүдөө нютагуудта ямар барилганууд бодхоогдохоб? Нэгэдэхеэр, 75 миллион тухай толгой малай, 206 миллион шубуудай байха шэнэ байранууд ашаглалгада үгтэхэ. 44 миллион тонно ороохо хадагалха элеватор, таряанай складуудые бариха, комбикормын эмхи зургаануудые олоор бариха байна.

Энэ табан жэлэй туршада 6,5 миллион гектар намаг налхи газар хатаагдаха гэжэ хараалагдана. Сүл губи газарта 3 миллион гектар талмай уhалагдаха юм. Энэ халаа урда табан жэл соо хэгдэhэн хүдэлмэриhөө 2 дахин ехэ байна.

Шэнэ табан жэл соо манай орон дотор шубуунай фабриканууд, шубуунай оньhожоруулагдамал томо фермэнүүд, хүдөөгэй эдеэ хоолой зүйлые болбосоруулха, түүхэй эдэй зүйлөөр, мүн нютагай промышленностиин голодоhоор барилгын материалнуудые, арад зоной хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилхэ хамhабариин предприятинууд олоор баригдаха юм. Колхоз, совхозуудта иимэ үйлэдбэринүүдые бии болгоходо, хүдөө ажахынь үйлэдбэрие үргэхэ, экономикыень бэхижүүлхэ, нютагай нөөсэ болон хүдэлмэриин хүсэ ашагтайгаар хэрэглэхэ арга олгохо байха.

Шэнэ табан жэлэй туршада колхоз, совхозуудые зайн галаар хангалга hайжаруулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаха байна. Электросетиин утын хэмжээн хоёр дахин ехэ болохо, харин электрын хүсые үйлэдбэридэ хэрэглэлгэ, мүн зайн галые хүдөө зоной байдал hуудалдаа хэрэглэлгэ 3 дахин ехэ болохо юм.

Шэнэ табан жэл соо байрын гэрнүүд, соёлой болон байдал hуудалай байшангууд хүдөө нютагуудта урдань үзэгдөөгүй олоор баригдаха гэжэ хэлээ бэлэйб. Гансахан лэ гүрэнэй зөөреэр 50 миллион үлүүтэй дүрбөлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд баригдаха. 1961—1965 онуудта, жэшээлхэдэ, энэмнай хоёр хахад дахин ехэ болоно. Тиихэдэ хүдөө ажахын үйлэдбэридэ хабаатай хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай хүсөөр 40 миллионhоо дээшэ дүрбөлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд баригдаха. Тэрээнhээ гадна колхозой ба колхознигуудай зөөреэр 2,5 миллион байрын гэрнүүд баригдаха юм.

Нэгэ шухала тоо баримта харуулhуу. Хүдөөгэй клубууд болон соёлой байшангуудые барилгада 1 миллиардhаа үлүүтэй гүрэнэй болон колхозой мүнгэн зөөри гаргашалагдаха байна.

— Иимэ ехэ хэмжээнэй барилгын хүдэлмэри дүүргэхын тула хүдөөгэй барилгашад ямар шэнэ онол арга хэрэглэхэб?

— Мүнөө үедэ үйлэдбэриин байрын, соёл культурын болон байдал hуудалай гэр байрануудые хүдөө нютагуудта бариха хүдэлмэриие 150 тусхай мэргэжэлтэй трест, 76 барилга-хабсаралгын захиргаан, 846 оньhожоруулагдаhан нүүдэл колонно ябуулжа байна. Тэдэнэр хүсэн түгэс оньhон техникээр хангагданхай. Уhанай ажахын барилгада 104 тусхай мэргэжэлтэй трест, 623 барилга-хабсаралгын захиргаан, мүн 570 гаран ой модоной болон уhан голой станцинууд хабаадалсана. Тиихэдэ элеваторнуудые бариха хүдэлмэридэ тусхай мэргэжэлтэй барилга-хабсаралгын томохон эмхинүүд хабаадуулагдаха.

Колхоз хоорондын барилгын эмхинүүд нилээд ехээр дэбжэhэн байна. 1966 оной эхиндэ 2125 тиимэ эмхинүүд бии байгаа. Жэл бүри колхоз хоорондын барилгын эмхинүүдэй хэдэг хүдэлмэри миллиард түхэриг болодог байна.

Шэнэ табан жэлдэ хүдөө нютагуудта хэгдэхэ барилгын хүдэлмэриин иимэ асари ехэ хэмжээтэй байhые хараадаа абан, хүдөө нютагуудай барилгын техническэ хэмжээе саашадань дээшэлүүлхэ, барилгын хүдэлмэридэ подрядна онол аргые хүгжөөхэ хэмжээнүүдые абаха шухала. Ушар иимэhээ хүдөөгэй барилгын болон хабсаралгын эмхинүүдэй хүсэ шадалые тухайлхада 3 дахин, колхоз хоорондын эмхинүүдэй хүсэ шадалые 2 дахин ехэ болгохо шухала. Табан жэлэй түрүүшын жэлдэ хуушанай хирпиисын заводууд шэнэдхэгдэхэ, мүн хирпиисын шэнэ заводууд баригдаха байна. Тиихэдэ суглуулагдамал түмэр бетон хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилхэ заводууд болон цехүүд үргэдхэгдэхэ ёhотой. Үйлэдбэриингөө баазые үргэдхэхын тулада колхоз хоорондын барилгын эмхинүүдтэ мүнөө удаан болзороор мүнгэн зөөри гүрэнhөө зээлеэр абаха арга боломжо олгогдонхой.

Хүдөө нютагуудтахи барилгын шэнжэшье эридээр хубилха юм. Тусхай заводуудта бэлэдхэгдэhэн бэлэн хэрэгсэлээр гэр байшангуудые бодхоохо индустриальна онол арганууд үргэнөөр хэрэглэгдэхэ. Гэрнүүдые хамаг бүхы түхеэрэлгэтэйгөөр бариха гэжэ саашадаа хараалагдаха.

Шэнэ табан жэлэй туршада колхоз, совхозуудай тосхонууд улам үзэмжэтэ hайхан байдалтай, хүн зоной ажаhуудалай хэмжээн улам hайн hайхан болохо байна.

Хүдөөгэй барилгашад урдаа табигдаhан зорилгоёо нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхын тулада хамаг хүсэ шадалаа гаргаха байха гээд Алексей Могильный хөөрөөгөө түгэсхэбэ.

(АПН).

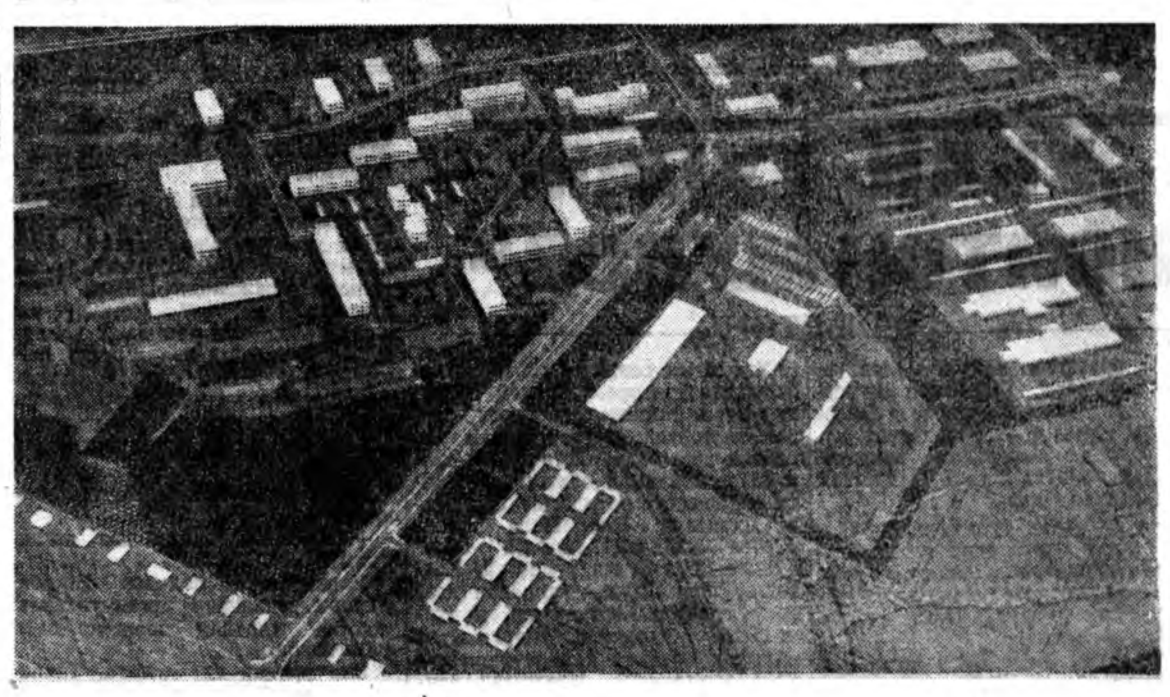

Хүдөө тосхонуудаа хото городуудай түхэлтэй болгохо асуудалые мүнөө совет архитекторнууд шиидхэжэ байнхай. Олохон тосхонуудай, колхозууд, совхозуудай буусa бариха, шэнэдхэн хубилгахи холын хараата түсэбүүд зохёогдоо. Москвагай областиин Рузска районой Зоя Космодемьянскаягай нэрэмжэтэ совхозой түбэй буусын ерээдүйнь түхэл шэнжэ—типовой проектнүүдэй нэгэнэйнь макет энэ зураг дээрэ харуулагдана. «ГИПРОСЕЛЬСТРОЙ» гэжэ институдай хүдэлмэрилэгшэд зохёоhон байна. Буусын барилга мүнөө жэлhээ эхилхэ.

Тус совхоз 10 мянга гаран гектар газартай. Шэнэ буусань Верей-Дорохово шоссе шадархи сүлөө салуу газарта түхеэрэгдэхөөр хараалагданхай. Эндэ 1700 тухай хүнүүдэй байха 2 дабхар гэрнүүд, үйлэдбэриин байранууд баригдаха.

Бууса шадар (байрын гэрнүүд ба үйлэдбэриин барилгануудай хоорондохи хилэ дээрэ) захиргаанай байшантай, худалдаа наймаанай центртэй түбэй талмай бии болгогдохо. Энэнь тосхоной гол үйлсэ—бульварhаа эхилээд, hургуули-клубай байшангаар дүүрэхэ. Гэрээнтэй зэргэлээд—стадион, парк байгуулагдаха. Байрын талмайн гэг дундань хүүгэдэй яслинууд эмхидхэгдэхэ. Шоссе харгы тээhээ байрын гэрнүүд тээшэ элдэб модод hуулгагдаха.

АПН-эй фото.

Майн 17-до болохоёо байгаа ВЛКСМ-эй XV съездые Буряадай багшанарай институдай комсомолшууд ехээр хүлеэжэ, һуралсалдаа амжалтатайгаар угтажа байнхай. Зураг дээрэ: 1920 оной комсомол, багшанарай институдай түүхэ бэ хэлэ бэшэгэй факультедэй декан, доцент Морхоз Петрович Хабаев факультедэйнгээ комсомолшуудтай хөөрэлдэжэ байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ТООЛОЛГО

Нэгэ юу—нэтэрүү хулганаан
хаягай,
Хоёр юу—хурдан гүрөөһэн
шэрэнгиин,
Гурба юу—гульбаанга шоно
хүндын,
Дурбэ юу—дүнгэр доргон добын,
Таба юу—тархагар тарбаган талын,
Зургаа юу—зайран үнэгэн
хаялгын,
Долоон юу—дэбхэншэг дааган
һүниин,
Найма юу—нарин һолонго
шэбэртэ,
Юһэ юу—юдэгэр буга хүбшын,
Арба юу—айран шандаган ойн.

Б. НАМСАРАЙН
суглуулбариһаа.

Агын округ.

МИНИИ ҺАНАМЖАНУУД

Энэ жэлдэ «Буряад үнэн» газетын хуудаһанууд дээрэ түрэл хэлэ, литература заалгые һайжаруулгада зорюулагдаһан хэдэн статья толилогдобо. Тус статьянууд олоной һанаа бодолые хүдэлгэбэ хаш. Бишье халаа Б. Намсарайн «Һаналаа табимаар асуудал» гэжэ статья уншаад, өөрынгөө һанамжануудые хэлэхэ хүсэлэнтэйб.

Хэлэ, литература заахадаа багшын хэрэглэхэ, туһаламжа болгохо номууд, пособи ехэ хомор гэжэ тэрэ статья соо тон зүбөөр хэлэгдэнэ. Илангаяа ахалагша классуудта литературын хэшээлдэ хэрэглэхэ пособи үгы. Ядахын хэрэгтэ буряад уран зохёолшодоймнай портредууд олдохогүй. Уран зохёолшодой намтарые үзэхэдөө, би һурагшадтаа тэдэнэй портредуудые харуулхые оролдодогби. Теэд портрет зураха гээшэмнай баһа бэлэн хэрэг бэшэ даа...

Хэшээлдээ бэлдэхэдээ литературна шүүмжэлэгшэдэй статья, тэмдэглэлнүүдые хэрэглэхэеэ оролдоноб. Гэбэшье тэдэнэй тэмдэглэлнүүд тон үсөөнөөр толилогдоно.

Һургуулида литература заалгатай хүгжэм нягта холбоотой. Программын ёһоор удаа дараалуулан хараад үзэхэдэ, грамзаписьтай литературна хрестомати ехэ хэрэгтэй. Республикымнай арадай гэгээрэлэй министерство энэ асуудалаар һонирхожо, маанадта—литература заадаг багшанарта, илангаяа һурагшадта туһаламжа хүргөө һаань ямар һайн һэн бэ!

Буряад хүгжэмэй, дуунуудтай пластинканууд бишье гэжэ зарим нэгэн хэлэжэ болохо. Харин өөндэ тэндэһээ буряад дуунуудтай пластинкануудые бэдэрэн олохолош, һурагшадта таарахагүй байха.

«Үүрэй толон», «Нойрһоо һэриһэн тала», «Банзарай хүбүүн Доржо», «Хиртэһэн һара», «Тоориһэн хуби заяан» гэхэ мэтэ томо томо зохёолнуудай зарим нэгэ булэгүүдые пластинкада бэшэжэ, һургуулида хэрэглээ хада ехэ удаха шанартай ха һэн гэжэ һанагдана. 9-дэхи класста арадай аман үгэ, илангаяа «Гэсэрые» үзэхэдөө, ульгэрнүүдэй түүрээлгые һурагшадта шагнуулбал, бүхы наһан соонь һанагдан ябахал. Мүн буряад оперонуудай хүгжэм хэрэгтэй.

Жэл бүхэндэ ородоор элдэб календарьнууд гарадаг. Багаханаршье һаа, буряад нютагайнгаа хүгжэн һалбаржа байһые харуулһан, ямар нэгэ шухала событи тухай хэлэһэн, болохыень урид мэдүүлһэн календарь һургуулинуудта байдаг һаа ямар һайн байгааб! Бидэнэр, холо һуугшад, заримдаа ямар нэгэ юбилей тухай үнгэрһэн хойнонь мэдэгшэбди.

Һүүлэй үедэ үнинэй хэблэгдэһэн зохёолнууд удаан саг соо дахин хэблэгдэнэгүй. Жэшээлхэдэ, Ж. Тумуновай «Нойрһоо һэриһэн тала» гэжэ романиие, А. Тороевой онтохонуудые бэдэржэ олохонь тон хэсүү.

Залуу үетэнние коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэдэ литературын удха шанар тон ехэ. Бидэнэр, багшанар, литература заалгые һайжаруулхын тула бүхы хаба шадалаа үгэхэ ёһотойбди.

Е. ЦЫРЕМПИЛУН,
Орлигой дунда һургуулиин түрэлхи хэлэнэй, литературын багша.

„...ГЭМШЭЛЫНЬ ХОЙНОО"

«ДЭГЭЛ ЗАХАТАИ, хүн ахатай юм» гэһэн статья үнгэрэгшэ жэлэй августын 21-дэ «Буряад үнэн» газетэдэ толилогдоо һэн. Аха хүнүүдээ хүндэлхэ—бууралһаа үгэ дуулаха, болоһонһоо ама хүрэхэ гэһэн буряад арадай һайн ёһо заншал сахиха тухай асуудал энэ статья соо табигдаһан байгаа.

Тиихэдэ Могсохон нютагтаа хүдэлжэ байһан Цыренжаб Цыденовэй архиин һогтуугаар зэрлиг муухай гэмтэ ябадал хэһэниинь энэ статья соо шүүмжэлэгдээ һэн. Али бүхы гэмтэ ябадалай архитай холбоотой байдаг тухайнь, энэ ябадалтай эрид шангаар тэмсэхэ тухай хүнүүд олон һанамжа дурадхалнуудые оруулһан, тиихэтээ хамта буряадай һайн һайхан, арюун жангин ёһо заншалнуудые һэргээхэ, улам саашадань хүгжөөхэ тухай бодомжонуудаа газетээр дамжуулан хэлэһэн байна.

Архи уугаад элдэбээр аашалха ябадалтай эрид шууд тэмсэхэ тухай мүн Зэдын аймагһаа нүхэр Бубеев газетэдэ бэшэһэн байгаа. Эдэ бүгэдые уншаад байхадаа, хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаһан Цыренжаб Цыденов редакцида бэшэгээр хандаһан байна. Тэрээниинь доро толилбобди. Цыденовэй бэшэһэн бэшэгэй удхань оройдоошье хубилгагдаагүй. Нэгэшье юумэ нэмэгдээгүй. Зүгөөр найруулгын талаар бэшэгэйнь алдуунууд заһагдаһан байна.

Би мүнөө үедэ 103 статьягаар 7 жэлээр сүлөөгөө хаһагдаад, республикын нэгэ колонидо «гэмээ амсажа» ябанаб. Ехэ гэм хэһэн хүм. Ухаа ойндо орошогүй гэмтэ хэрэг юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, баһал «утаалгаһаа»—архидааһаа болоһон байна.

Үнгэрэгшэ жэлэй июлиин 21-дэ үбһэндэ гараха ушараа «угааха», тэмдэглэхэ гэжэ болоод, тэрэ үдэртөө архи барижа барижа, үдэшэлэн гэртээ ерэбэб. Эжымни табагтай шүлэ столдо табижа үгэбэ. Тэрэниинень элижэ һуутараа, тэнтэ хайшан тээд бэ даа унагаажархиһан байнаб (хайшан гээд гэжэ даа. һогтуугайл гэмээр юм ааб даа). Тиихэдэм яахаяа һогтуугаар ерээд, амһартаяа эмдэжэ байнаш гэжэ хараажа эхилхэдэнь, би газаашаа гараһан байнаб. Тиихэдэм хайшаа ошохошниб гэжэ хэлээд, модо абаһан бэеэрээ эжыгээ намаяа сохижо байтарнь, түрэһэн танса нагасамни ерэжэ, «энэ яажа байнабта гэжэ» болюулхынгаа орондо, баһа намайе сохилсоһон байна. Тиигүүлхэдээ 27-той болоторни намда нэгэшье һургаал заабари үгөөгүй аад, юундэ сохибо гээшэб гэжэ һанахатайгаа хамта, эжынгээ барижа байһан модо сухал соогоо абаад, нагасаяа нэгэ сохижорхиһон байнаб. Тэрэнэй һүүлээр нагасамни сүүдхэ тухай болоод наһа барашаһан юм. Мүнөө болоод һанахада, болоходо энэ зэрлиг муухай гэмтэ хэрэг имагтал архиин гэмээр болоһон байна. Архи гээшэ ямар муу муухай юумэндэ оруулна гээшэб гэжэ ухаан бодолдом гарашагүйгөөр ороод байһыень мэдэрнэм. Харин эндэ архи «гэмтэй» бэшэ, хүзүүн дээрээ тархияа абажа ябажа шадаагүй би гэмтэй байһамни элитэ.

Мүнөө залуушье һаа, бэе бэеһээ эшэхэеэ болинхой, магазинһаа хэн нэгэнэйнтээ шэнэ юумэ абаа һаа, «угаае» гэжэ шалтаад лэ, бүхэли үдэртөө ажал хүдэлмэреэ мартажархёод, архидажа зүдэрдэг ушарнууд тон олон. Зарим трактористнууд болон жолоошод хүнэй өөрэд түлеэ, үбһыем асаржа үгыш гэхэдэнь, туһалжа асаржа үгэхэеэ ошодог бэшэ, харин ерэхэдэмнай стол дээрэ тарган мяхан, шэлтэй архин байха гэжэ сэдьхэжэ ошодог гээшэ. Энэ халаа точ буруу харгы болоно.

Би нёлондо зун нэгэ отара дээрэ эмнээ хээд, һогтуу ерэжэ унтаад, үглөөгүүр болоходомни хүбүүмни (тэрэ үедэ хоёртой болож ябаа) урдамни ерэнхэй, үдэшэндөө миниингээ тархяа баринхай бөөлжэжэ байһыем һажаан һууханьдань, ехэ эшхэбтэр байгаа һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо эрхи тээшые татажа ябаһан аад, энэ ехэ тэмтэ хэрэг хээд, мүнөө болоходо, хүн зондоо ямаршье найдабари үгы болоһондоо тархяа шаажа ябанаб. Энэ гэм хэхын урда тээ би фермынгээ партийна организацида партиин гэшүүндэ кандидат болгоёдожо абтаһан, хоёрдохи жэлээ дружиннигай командираар һунгагдаад хүдэлжэ байһан байгааб. Иимэ ехэ найдабари намда үзүүлээд байхадань, бэеэ абажа ябажа шадаагүйб, тон ехэ гэм хээб, тэрэ гэмээ мэдэрнэм.

Энэ мэтэ хэрэгээ үнэн сэхэ ажалаараа сагааруулха, хухарһан, бузарлагдаһан нэрэеэ һэргээхэ гэһэн хүсэлтэй ябана гээшэб. Мүнөө болоходом, юрэлөө жаргалдаа дашуурхадаа архи тамхи намнаад гүйлдэдэг байгдаа хадаа. Эндэһээ табигдажа гэртээ бусахадаа, өөрөө зүб мүрөөр ябахаб. архиин жолоодо бү татагдагты гэжэ үри хүүгэдтээшье захихаб гэжэ бодонхойб.

Эдэ мүрнүүдые юундэ бэшэнэбиб гэхэдэ, миниие энэ муухай гэм хээд нютагаа сүүдтэ ошоходомни, клубаар дүүрэн залуушье, наһатайшье зон шагнажа, хаража байгаа һэн. Архи гээшэ хүниие ямар юумэндэ хүргэнэб гэжэ болоходо, зүб һургаал абажа байһандаа бэшэнэб. Эндэ хуулиин зүгһөө сүүдлүүлжэ, зон нүхэдтөө гэмнүүлжэ байхадаа олон юумэн тухай бодожо байгдаа һэн.

Архи гээшэ хүниие ямар зэрлиг муухай гэмтэ ябадалда оруулнаб гэжэ сүүд дээрэ хүнүүд хаража байгаа. Теэд мүнөөшье манай Могсохон нютагта архидаха, хаарталдаха ябадал эсэслэн үгы хэгдээ гэхын аргагүй. Энэ сүүд дээрэһээ тобшолол хээгүй, архияа хаягүй, үшөө хаарталдаад, нэгэ нэгэеэ сохилсожо ябана гэжэ дуулахада ехэл гэмшэлтэй байна даа. Өөрөө хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаад, тэрэнээ амсажа ябаһан хүн нютагайхидтаа ямар нэгэн захил хэхэ—архи, хаартаяа хаягты гэхэ мэтээр хэлэхэ эрхэгүй хүн бэзэб. Тиигэбэшье нэгэ һанамжаяа хэлэхэ байнаб. Архиншад болон хаарташадта хатуу хэмжээ абахаар саг болоо. Олониктыншье зүгһөө, хуулииншье зүгһөө иимэ хэмжээнүүдые абахаар саг тулаа. «Минии харгыгаар» ябажа болохогүй байһыень ойлгооб. Энэ харгы эсэслэн хаагдаха ёһотой. Саашадаа иимэ харгыгаар ябахаяа болёоб гэжэ үнэн зүрхэнһөө тангариг үргэнэб. Нэгэ хэһэн гэмээ хүн үргэлжэ хэжэ ябадаггүй ха юм даа. Тиимэһээ хожомоо сүлөөдэ гараад байхадаа, үнэн сэхэ замаар ябаха байһанаа таниха хүнүүдтээ, түрэл гаралдаа, нүхэд һүүдэрнүүдтээ үнэншүүлхэ һанаатай энэ бэшэг бэшэжэ, газетэдэ хэблэхыень «Буряад үнэндэ» хандабаб. Хожомоо энэ бэшэг минии һэшхэлэй гэрэшэ болуужан.

Ц. ЦЫДЕНОВ.

ОНТОХОН

ХАРААСГАЙ

ТЭНГЭРИИН тэг дунда байдаг, газар ехэ дайдые гартаа бариһ байһан, дээдын түрэлтэ Гарууди дэлхэй дээрэхи амитанай мяха шуһанай амтые мэдэжэ ерэхыень Зүгы бэрхые оложо, заража түргэн ябуулба.

Бэрхэ зүгы бүхы амитанай мяхыень үзэн туршан ябажа, амтыень шэнжэбэ.

Амтатай юумыень олоогүй. Һүүлдэнь хүнэй мяхые туршаба. Энэ мяхан дэлхэйн амитанһаа эгээ амтатай гэжэ мэдээд, бусаха тээшээ зорибо.

Харгыдаа ниидэжэ ябахадань, Зүгытэй Хараасгай дайралдаба.

— Хани нүхэр, иихэдээ хайшаа яарабабши? — гэжэ Хараасгай Зүгыһөө асууба.

— Гарууди шубуун газарай олон амитанай улаан мяханай амтые үзэ гэжэ ябуулаа һэн. Бүгэдэ амитанай мяхые бултыень туршан үзөөб. Хүнэйл мяхан эгээл амтатай! —гэжэ дорюун янзаар хэлэбэ.

Хонин хараасгай уурлажа, хүхюуч ябаһан зүгын хэлые һугалан абажа, хойнонь хадхаба.

Хэлэгүй Зүгы Хаан шубуундаа бусаба. Хараасгай хойноһоонь дахажа, баһа хаанда ошобо ха.

— Зэ, амтан ямар бэ?—гэжэ угтан, Гарууди асууба.

Тиихэдэнь хэлэгүй Зүгы хэнэйшье ойлгохогүй юумэ шэхэнэйнь дүлииртэр дүүебэ. Шииганач байжа тоомолбо. Энэ шашаг үгыень Гарууди ойлгожо ядаа.

Хажуудаа байһан Хараасгайда хандан, ойлгуулхые гуйба.

— Хамаг амитанай мяхые хуу шэнжэжэ үзэлэйб, эрхим һайниинь могойн мяхан даа!—гэжэ Хараасгай түргэн хэлээд, томоотой янзаар байба.

Хараасгайн хэлэһэндэ хаан Гарууди үнэншэжэ.

— Мүнхэдөө минии хоолни—могойн мяхан!—гэжэ шангаар тамшааба.

Мүнөө болотор Гарууди могойтой мүнхэ дайтай. Хүниие абарһан шубуун хонин Хараасгай хүнэй гэртэ ерэжэ, гэртэнь һуудаг, үндэгэлдэг болобо ха. Хайрата энэ хүнүүдни халуун галгүй байна гэжэ урда орондо ошожо, улаан гал асаржа ябатараа хоротой сэхэ Шулмастада һүүлээ һэтэ харбуулаа һэн.

1934-дэхи ондо Хяагтын аймагга
С. БАЛДАЕВ
бэшэжэ абаба.

„УҺАН ТУЛАМ, НОЙТОН МУНСА"

ФЕЛЬЕТОН

Уһа зуушаһан нойтон мунса үргөөд туршагты. Гарайтнай шүрбэһэн абаһаар лэ шэдэрхэ байха. Нойтон мунса оло далайхагүйт, хүлөө алдаад унашахаяа һанахат. Юрэдөөл нойтон мунса гээшэмнай нойтотойхон даа.

Уһа хүүлэһэн тулам ямар байлтайб? Хүхэ бөөрэ болотороо нэбтэ шөбто норошоһон, шал-пял арһан тулам хэрэгсэлһээ уданшьегүй гараха. Уһан тулам... Шал нойтон тулам.

Мунинха, будүүлиг, архинша, наншалдааша, зайраа хүнүүдые улад зон «уһан тулам, нойтон мунса» гэжэ дэмы нэрлээгүй ха. Арад зон сэсэн. Эгээл гол руунь, сэхэ хэлэһэн, хурса хэды үгэ бии гээшэб?

Һаяхан Хэжэнгэ нютагай Ушхайтада нэгэ «нойтон мунса, уһан туламтай» ушаршабабди...

Хэжэнгын совхозой нэгэдэхи отделениин конторо. Столой саана хүн олон. Наһажаал болоһон, буурал толгойтой, дүүрэн улаан шарайтай нэгэ эхэнэр хүнүүдтэй хөөрэлдэнэ. Энэмнай совхозой нэгэдэхи отделениие эрхилэгшэ Будаханда Дариевна Жамьянова гээшэ. Мүнөө хабарай тарилга түлэг дундаа. Хүн бүхэн сүлөөгүй. Хаанашье поли, нута, сабшалан дээгүүр трактор агтануудай хүнхинэлдөөн таһарнагүй. Жэргэмэлэй жэгдэхэн хүгжэм доро хүхюу дуунууд замханагүй. Нээлгэтэй сонхоор хабарай һэбшээн һэрьеэд һэрьеэд абана. Түрүүшын үргын, зүлгэ ногооной хангал үнэр асарна.

...Гэнтэ конторынь үүдэн сэлигдэшэбэ. Харан гэхэдэ, буха шэнгеэр хүлзэһэн, шуһан улаан нюдэтэй, мундуу томо хүбүүн бүхэгэнэһөөр орожо ерэбэ. Багашаг хуһан мунсын зэргэ нюдаргаяа далайжа далайжа ерээд, стол дээрэ табижархиба:

— Яаха гээбта намайе?! Байзагтылши, нохойнууд! Совхоздо ажал хэнэгүй гэжэ намайе хуулида мүргөөт?! Би совхозой бэшэб. вольный гражданин байхаб! Ажал хэнэгүй гэнэ гүт? Намһаа ехэ ажал хэһэн хүн хай даа, олдохо гү?—гэжэ байгаад, аманда багташагүй хараал шэрээл хэлэнэ. Аманһаань архиин үнэр гээшэ пивын боошхоһоо гутаһан мэтээр тэндэ һууһан хүнүүдэй хамар сорьёно.

Будаханда Жамьянова тэрээндэ хэлэнэ:

— Володя, болииш даа, аргаарыш!

Улаан зээрдэ болоһон Жамбаловшье уриханаар аргадуулхадаа, ухаагаа алдаһан шэнгеэр бүри аашалшаба...

Энэ хүмнай хэн гээшэб? Танягүй, үзөөгүй һаатнай—танилсуулха байнабди. Нэрэ, обогынь — Жамбалов Владимир Нимбуевич. Гуша гара наһатай. Гурим журам гээшые мэдэхээр, «шүлэ гарахаар» болоһон хүн.

...1957 он. Улаан-Үдын медицинскэ училищи дүүртэһэн гүлмэр залуухан Валя басаган Ушхайтада хүдэлхэеэ ерэбэ. Хатуу харые байг гэдэггүй Володя эдирхэн басагые таһа мэхэлээд, һамга абахаб гэжэ найдуулаад, «урин үгэнүүдэй урьха» табяа һэн.

«Уран гартай», «дархан» гэжэ суурхаһан Жамбаловшье Ушхайтын айлнуудта гэр сабшан(1.) «ута солхообо» бэлээр олоод орхино. Теэд уһан архимнай холо ошоогүй, улаан хоолойгоорнь гулгирһаар байгаа бэлэй.

Басагатай болоһон Валишье гансаараа үлэшэбэ. Урин налгай Володимнай Яруuна нютагта хоёрдохи һамга абаад түбхинэшэбэ. Тэндээшье удангүй «халбагаа хахараад», нэгэ хэды гэр барижа олзо олоод, тэндэһээ тэрьелшэлэй. Эгээ һүүлдэнь Боохон нютагай нэгэ басагантай «хуби заяагаа нэгэдхээд», одоошье айл болобо, түбхинэбэ гэн гэһэй. тэрэ хани нүхэрөө архиин һогтуугаар сохёод, наншаад, «гууляа харуулаа». Мүнөө хэсэжэ, «хүнгэн олзо» бэдэржэ ябадаг юм.

...Бахлайтын гүүртэ... Республикын габьяата багша Агбан Аюржанаев малшадта ерэжэ, буряад хэлэн дээрэ һонирхолтой лекци уншажа байба. Гэнтэ үүдэн харяр нээгдэжэ, хөөһэ бураһан Жамбалов орожо ерээд, өөрынгөө «лекци» эхилбэ:

— Ши, Агбан, бү годооро! Колхозой түрүүлэгшэ ябахадаа, хашаа хаагаа һэнши! Эндэш мээл гүбижэрхихэб!

Энэ мэтээр аашалдаг зайгуул Жамбаловай «архиин намтарые» ираха болоо һаа, будүүлиг, хулиган ааша гаргаһан ушарнууд олон байха. Хэды жэл болобо гү даа, али үгы гү? Шал мяхан һогтуу Жамбалов хүршэ айл Жэмбэ-Жамса Дутаровайда харайжа оробо. Гартань ута тэгшын хутага. Тэндэ байһан хүнүүд хүлэйнгөө хурдандаа амяа абараа гэлсэдэг. Үгышье һаа, һүүлдэнь нютагай үбгэн Цыремпил Раднаевые сохихоёо шиидам баряад, магазин тойроод намнаһан юм. Хүнэй ерэжэ абаагүй һаа, Цыремпил үбгэншье яалдаха һааб?!

Ажал хэдэггүй, архи залгяад аашалдаг Жамбаловай амые татахаар болоо. Тиин гэһэйш, Хэжэнгын сельсовет, совхозой партком, Хориин милициин таһаг иимэшүүлые хэһээхэ талаар ямаршье хэмжээ абанагүй. Үнгэрэгшэ намар һогтуу хүбүүд Дамба Балданов, Нимбуу Чимитов гэгшэд Борис Бальжинимаевые түмэрөөр сохижо гэмтээгээ һэн. Мүнөө Бальжинимаевынь һаяхан операци хүүлэжэ, тархиһаа яһа абхуулаа. Харин тиихэдэ Дамба Балданов, Нимбуу Чимитов мэтын хулиганууд хэһээгдээгүй ябажа байха юм. Иигэжэ байхадаа, Жамбалов мэтын хүдхэшүүл, «нойтон мунса», «уһан туламууд» аашалалдажал ябангүй яаха юм.

Ц. РИНЧИНОВ,
Д. ТОГЛОЕВ.

Хориин аймаг.

Шог рассказууд

МЭХЭШЭ ҮНЭГЭН

Муугаар хүдэлһөнэйнгөө түлөө ажалһаа гаргагдаһан Үнэгэн зайжа ябатараа, ангуудай нэгэдэлдэ хүрэжэ ерээ ха. Эгээ энэ үедэ тэрэ нэгэдэлдэ эдеэ хоолой амбаарые даагшын тушаал сүлөө байба. Энээниие мэдэхэдээ, шара Үнэгэндэ нэгэ бодол түрөбэ.

«Байза, энэ ангуудай нэгэдэл баян лэ ха. Эндэл ажалда ороходо болоо. «Ябаһан—яһа зууха, хэбтэһэн—хээли алдаха» гэжэ тон зүб хэлсэдэг шуу.

Ангуудай тус нэгэдэлэй ахалагша даргаар Арсалан һууба.

Үнэгэн мэдүүлгэ бэшээд, Арсаланда ерэбэ. Орожо ерэхэдэнь, Арсалан ехэ хүндэтэйгөөр амаршалжа угтаба.

— Арсалан Арсаланович. би танда энээхэн мэдүүлгэ бэшээб. Юун гэхэ байнат, Арсалан Арсаланович? — гэжэ Үнэгэн һүүлээ бамбалзуулан, мэдүүлгээ үгэбэ.

Тэрэниинень Арсалан һайн уншаншьегүй, нэгэ булан дээрэнь «Ажалда абаха» гэжэ бэшэбэ.

Ажалда ороод, Үнэгэнэй юу хэһэниинь мэдээжэ ааб даа...

Иигэжэ зарим нэгэн зольбо зайгүүлнүүдай бэлэхэнээр ажалда ородог ушар хаа-яа дайралдадаг.

ГАХАЙН ДУРАН

Нэгэтэ залуу гахай зөөлэн хүрьһэтэй газар онгилон, үндэһэ, амтата хоол бэдэржэ ябатараа, поршоонхотой ушарба ха.

— Амар сайн! Юу хэжэ энээгээр ябаабши?—гэжэ гахайн хүбүүн асууба.

— Сэнгэжэ ябанаб, — харин ши юу хэнэш?—гэжэ нүгөөдэнь асууба.

— Бишье сэнгэжэ ябанаб.

— Тиигээ һаа, хоюулан сэнгэе.

— Шинии нэрэшни хэн бэ?— гэбэ гахайн хүбүүн.

— Ги-и!

— Минии нэрэ хрю-хрю. Танилсая!

Тэрэ гэһэнһээ хойшо тэдэ хоёр ходо ушардаг болобо.

Нэгэтэ уулзаад, гахайн хүбүүн үбдэг дээрээ һүгэдэн:

— Тон ехээр шамда дурлааб. Ги-и. Шамгүйгөөр һууха аргамгүй,—гэхэ мэтээр хоршогонобо.

Мүн Гишье дурланхай байба, теэд урид хэлэхээ зүрхэлбэгүй.

Иигэжэ тэдэ хоёрнай хани болоһон гэхэ.

Уданшьегүй тэдэнэр олон жаахан поршоонхонуудтай болобо.

Тэрэнһээ хойшо эсэгэнь хоол бэдэржэ гансаараа ошодог болоо. Тиигээд тэрэ ходол орой болоһон хойно бусадаг болобо.

Нэгэтэ гаража ошоһоор эсэгэнь бусабагүй, мүнөөшье болотор ерээгүй. Харин Ги-и хүбүүдээрээ эсэгэеэ хүлеэһээр үнинэй.

Хэдэн үдэрнүүдэй үнгэрһэн хойно эсэгэнь һамгаяа хүбүүдтэйнь мартажа, ондоо ханитай болобо гэжэ дуулдаа бэлэй.

Имэл даа гахайн дуран!

В. ГАЛСАНОВ.

Шэнэ, олон дабхар гэр байшангуудай добтолго. Л. ХАНДУРОВАЙ фотоэтюд.

Шэнэ шүлэгүүдһээ *Алексей БАДАЕВ*

БЭЛЭГ

Танил бэшэшье айлдаа
арга бэшэ хүндэлдэг,
талын заншал
хүндэлхэ ёһотойш
ороо ха даа.
Аяга сай эдеэнэй дээжэ гээд
арад зон хэлсэдэг.
Аяга сайень
амсаха зэргэтэйш ядахадаа.
Хүгшэн аягална
Һүтэй ногоон сай шамдуун
— Хүбүүн,—гээд, һэмээхэн
асууна:
Зэргэлжэ һуу.
—Москвада һурадаг һэн хайн
Ардан ашатайм
магад ушаржа болоош.
Баарһамни даа хайратай!
Хүлдэжэ, дааража,
үлэсхэлэн хооһон ябана аа гү
Хүбэнтэй дэгэлынь —
Хахарба аа гү?

Тон ехээр хайрлааб
сагаан толгойтой, бүхэтэр.
тосхонһоо гараагүй,
хотошье үзөөгүй хүгшөөе.
Түрэл һууриһаань
Нэгэ бага томошог мэтээр
Түүни холо Москва
һанагдааш юм гү хүгшөөдэ.
— Бидэн уулзагшабди,—гээд
харюусанаб
(нэгэтэшье хараа һаа!),—
Бэрхээр һурадаг Ардантнай.
Садхалан һайн байна.
Ашатнай мэндэ хүргөөд
Энэ бэлэг Москваһаа
Ашата тандаа эльгээнэ.
Эреэн косынка һарбайнаб.
Иигэжэ хүгшэниие мэхэлээд,
Һэншье гэнэгүйб оройгоо,
Инагни «бэлэггүй ерээш» гээд
гэмэлхэгүй бээз намайгаа.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: Т. Башкуевай «Газар уһалалга түлэг дундаа» гэһэн корреспонденци; ТАСС-ай шухала мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: манай нүүдэл редакциин Анаагай совхозһоо эльгээһэн шүүмжэлхы статья.

Гурбадахи хуудаһанда: Б. Гылыковэй «Бүхы классаараа — колхоздо!» гэһэн корреспонденци; хилын саанахи һонинууд. ВЛКСМ-эй Центральна Комитедэй секретарь Александр Камшаловай «Партидаа үнэн сэхэ» гэһэн статья.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: субботын үдэрэй калейдоскоп.

Редактор Ц. О. ОЧИРОВ.

№ 01647.

Зак. № 472.